

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De translatione Pensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

beneficium secundum incompatible evictum, seu de regressu fundato in dispositione juris communis, nempe *cit. cap. ad beneficia*. & hunc ab isto generali decreto Tridentini annullativo accessum & regressum excipi, ait. Et quamvis regressus omnes, etiam ob non solutionem pensionis, sublato esse, & non praticari in Gallia dicat Tond. p. 1. c. 69. n. 11. cum Paris. l. 6. q. 3. nu. 17. id tamen nu. 12. & seq. limitat ex eodem, ita ut *cit. num. 12.* dicat, sublato non esse ibi regressum, quo redire licet ad primum, dum quis privatur secundo, intellige, ob quod dimissum erat primum. Item, ut habet *num. 21.* non sublato, sed dari in Gallia regressum, quando graduatus nominatus incompatible beneficium in mensibus graduatis assignatis vacans acceptare intendens, dimittit simile obtentum præviâ protestatione, quod primum non intendit dimittere, nisi si, & quatenus secundi pacificam possessionem adipiscatur, & non aliâ, aliter, nec alio modo. Item ut habet *num. 22.* ex addit. ad Paris. dum minor ætate beneficium remittit alicui, illud repetiturus, dum legitima ætatis fuerit. Quamvis ipse Tond. dicat, nec isti Additionatori, nec viris probis placere illum regressum tanquam confidentialem, nec se existimare, illum hodie in Gallia recipiendum, dum confidentiæ sunt prohibita. Item conceditur in Gallia regressus, si resignatarius non adimplet condiciones, sub quibus resignatio facta fuit, veluti si pensionem reservatam à resignante non solvat. Tond. nu. 14. Idque etiam, ut subjungit *num. 15.* ex Paponz. l. 2. tit. 8. arreso 8. si mortuo resignatario, beneficium alteri tanquam vacans per obitum fuisset collatum. Unde licet ipsi regressus ob non solutam pensionem non admittantur in Gallia, ut Paris. l. 6. q. 3. n. 17. Rebuff. de pacif. posses. num. 129. Gregor. Tolosan. *synag. juris* l. 17. c. 17. n. 30. & Tond. ipse *num. 11.* id tamen ita intelligendum tradit Tond. *cit. cap. 69.* num. 16. juncto *num. 40. cap. 26.* ut in Gallia agi quidem non possit ad regressum ob non solutam pensionem vigore expressa reservationis contenta in literis Apostolicis; eò quod, cum omnes reservationes sint sublata in Gallia, ut Rebuff. in *concord. tit. de reservat.* ista quoque reservatio expressa regressus non admittatur; possit tamen ibidem intetari regressus ob non solutam pensionem ex eo, quod tacite semper reservatus censetur in omnibus provisionibus pensionum Ecclesiasticarum, & beneficialium, ad instar donationis, quæ revocatur, si donatarius conditionem donationi appositam non implet. Citat pro hac distinctione Tondurus Paponz. l. 2. tit. 8. arreso. 20. Torner. *lit. P. nu. 88.* & 65. in *sua recollect. arresor. addit. ad Paris. cit. l. 6. q. 3. q. 17.*

De Translatione Pensionis.

Questio 607. An detur translatio pensionis, seu transferri possit pensio: quid sit; & quotuplex, seu potius quotuplici modo facultas transferendi concedatur?

1. Respondeo ad primum affirmativè: Sic enim constat ex stylo Curia Rom. pensiones transferri ab uno in alium. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. ad initium Azor p. 2. l. 8. c. 11. q. 1. quid sit de hoc, an pensio sit eadem in translatorio, quæ fuit in transferente, de quo paulò pòst. Et sic quandoque in resignatione beneficii ultra pensionem reservatur & conceditur pensionario facultas pensionem transferendi in alium. Paris. l. 6. q. 4. num. 2.

2. Respondeo ad secundum: Translatio pensionis est mutatio juris (intellige activi, seu exigendi pensionem) ex una persona in aliam; hoc est, quod hoc jus exigendi, quod prius residebat penes unum, resideat dein penes alium. Castrop. *loc. cit.* Unde, dum Paris. *loc. cit. n. 4.* eam desinit, quod sit mutatio obligationis solvendi pensionem de una persona ad aliam facta auctoritate Papæ, non vult in translatione hac obligationem ipsam solvendi, & onus incumbens beneficio, de uno beneficio transire ad aliud, sed manens infixum unij eidemque beneficio, vel etiam penes unum eundemque physicè, vel moraliter titularem, respicere alias & alias personas, quibus præstanda solutio, sive jura activa ratione tantum diversarum successivè personarum, quibus successivè competit hoc jus exigendi, diversa. Unde, ut Paris. *loc. cit. n. 6.* ex Mandos. ad reg. de infirm. q. 11. n. 3. verbum illud; *translationis pensionis*: nihil est aliud secundum subjectam materiam, quàm cessio pensionis in alterius favorem.

3. Respondeo ad tertium (quod non tam concernit intrinsicam hujus translationis diversitatem, quàm extrinsecam, desumptam à modo diverso, quo potestas pensionem transferendi conceditur) aliam esse, quæ fit in virtute potestatis hujus concessæ in ipso actu reservationis pensionis, seu vi obtentæ clausulæ in literis reservationis pensionis, nimirum ut eam quoque transferre possit. Aliam, quæ fit in virtute potestatis concessæ extra actum reservationis, seu citra talem clausulam, & absque eo, quod in reservatione pensionis, literisque desuper expeditis fiat dictæ potestatis mentio, dum nimirum partes ipsæ ex post supplicarunt, ut pensio imposita in favorem Titij extingatur ad effectum, ut reservetur Cajo. Vel etiam dum ea fit in vi potestatis hujus concessæ motu proprio extra actum reservationis pensionis; aut etiam in vi privilegiorum aliâ generaliter concessorum v.g. Episcopis in Capella Papæ assistentibus, Conclavistis, aliisque personis Papæ gratis, aut bene visis. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 5. n. 9.* (ubi etiam, quod ex eo multa constitui possit diversitas inter pensiones ipsas reservatas & translatas) Garc. p. 1. c. 5. n. 240. juncto nu. 251. & 252. Barbol. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 5.* Paris. *loc. cit. sub nu. 7.* qui etiam exinde trifariam dividit dictam translationem, prout nimirum modus ille concedendi hanc facultatem extra actum reservationis pensionis subdividitur in eum, qui fit ad supplicationem partium, & qui fit motu proprio, vel etiam concessione distorum privilegiorum.

4. Porro hic notandum, quod omnia indulta transferendi pensionem, quæ non in ipsa reservatione pensionis, sed ad partem conceduntur, regulariter expediuntur per Breve sub annulo piscatoris, cujus literæ nemini nisi ipsimet transferenti in forma gratiosa diriguntur, cum deputatione tamen Executoris per ipsum transferentem eligendi. Corrad. l. 5. c. 5. n. 12. Item notandum ex eodem. n. 14. concedi quandoque hanc facultatem transferendi cum clausula: *etiam literis super reservatione pensionis non expeditis*, v. g. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis Capellæ pontificiæ assistentibus, Capellanis Papæ, ejusdemque Cubiculariis, familiaribus, & continuis commensalibus, aliisque personis illi charis. Qui tamen, si habeant facultatem transferendi cum dicta clausula pensionem ducentorum imperialium, non poterunt adhuc transferre pensionem plurium imperialium sine expeditis literis.

Quæstio 608. An eadem sit pensio in translatorio, quæ fuit in transferente?

1. **R**espondeo primo: Loquendo de pensione accepta pro jure activo exigendi certam quantitatem pecuniæ, uti de eo loquuntur AA. mox citandi, non esse eandem pensionem, sed per translationem jus transferentis seu pensionem antiquam extingui, & dein constitui seu reservari translatorio jus novum omnino, simile in conditionibus antiquo, seu antiquæ pensioni. Castrop. cit. §. 9. nu. 2. Paris. l. 6. q. 4. nu. 7. Garc. p. 1. c. 5. nu. 255. Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 1. Lott. l. 1. q. 36. nu. 64. & 65. & 78. Siquidem in pensionibus non datur vacatio, ita ut in rerum natura remaneat, nullo eam possidente, uti contingit in beneficiis; quia non sunt jura realia & perpetua, sed temporalia & personalia, ac proinde mutatis personis hæc ipsa jura mutantur, intellige numericè. Et certè si idem omnino numero jus in translatorio esset, quod erat in transferente, mortuo transferente periret jus translatorii, quia transferens habebat jus pensionis pro sua tantum vita, & consequenter non poterat ultra vitam propriam jus translatorio concedere. Castrop. loc. cit. Proinde jam transferens non cedit jure suo, ut illud idem jus numero cessum sit in translatorio, sed ut aliud omnino simile sit in eo, quod, quia propter hanc omnimodam similitudinem virtualiter est idem cum antiquo, adhuc dicitur translatio. Ita ut etiam, ait Lott. loc. cit. num. 7. quia hæc extinctio est momentanea, nec fit tam ad finem amittendi; quam acquirendi eam alteri, habenda non fit in consideratione. Neque opponi potest, quod census non variantur per hoc, quod ex uno in alium transferantur; nam verum id est de censibus perpetuis, qui non variantur ex mutatione Casualitate, quemadmodum Beneficia non mutantur ex mutatione beneficiariorum, quia personis non annectuntur; falsum tamen etiam est in censibus non perpetuis, ut patet in censu vitalitio, & similibus, qui cum persona, cui solvuntur, extinguuntur, non secus ac usufructus cum usufructuario, quibus proinde pensiones ad vitam pensionarii et annexæ assimilantur. Castrop. loc. cit. Neque opponi potest, quod census non varietur ex mutatione hypothecæ. Nam unitas census non tam ex hypothecæ, quam ex obligatione debitoris desumitur, quæ, cum sit & maneat eadem mutatis hypothecis, census est idem; at unitas pensionis

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III.

ex unitate pensionarii desumitur, dum eo pereunte perit. Castrop. loc. cit.

2. Respondeo secundo: Loquendo tamen de pensione, pro ut est subjectum, & materia ipsa, in quam jus illud activum exercetur, sive prout est jus passivum, seu obligatio solvendi in titulari, est & manet semper eadem, & in effectu non extinguitur, nec alteratur per translationem, & mutationem pensionarium, sed manet idem onus, eademque servitus beneficio in suo fundamento; & sic dicitur non inferri novum gravamen beneficio, aut titulari, sed ad summum dicitur hæc pensio seu obligatio renovari (renovatione tamen, quæ non efficit, ut exinde nova dicatur pensio) & simpliciter solum insinuari titulari, cui deinceps debeat solvere pensionem. Lott. loc. cit. à n. 66. Unde jam etiam, cum dicta obligatio maneat eadem in titulari, & quamvis jus illud activum in translatorio, seu pensio respectu translatorii non fit eadem numero, sit tamen ejusdem omnino rationis cum ea, quæ fuit in transferente; jam omnes derogationes, & decreta concernentia substantiam, & validitatem pensionis ab initio semper durant post translationem. Lott. n. 71. ex Crescent. decis. 1. n. 3. de reb. Eccles. non alienand.

Quæstio 609. An igitur etiam obligatio fidejussoris dati in favorem primi pensionarii, translata pensione perseveret, & fidejussor transeat in favorem translatorii?

Respondeo negativè: Prorogatio siquidem fidejussoris ex sola fidejussoris voluntate pendet, & non ex voluntate pensionarii transferentis, aut Papæ; adeoque cum fidejussor fidejussionem solum dederit, & interposuerit in favorem primi pensionarii, nequaquam extendenda ad favorem secundi, seu translatorii. Castrop. loc. cit. n. 3. Garc. loc. cit. nu. 247. id fusiùs Rotæ decisionibus comprobans. Contrarium tamen tradit Lott. l. 1. q. 36. n. 77. ubi: respectu titularis semper censetur eadem pensio, ideòque nedum ejus obligationem, sed etiam accessorias fidejussorum perdurare, uti id latissimè decisum in Segobien. pens. 20. Maii 1598. (quam fusè recitatam vide apud Garc. loc. cit. nu. 277.) ubi expressè dicitur: obligatio fidejussorum pensionis ad favorem nominati, qui eam tunc translulerat, extenditur ad translatorios cum omnibus decretis, & clausulis in reservatione contentis &c.

Quæstio 610. An transeat quoque in translatorium quasi possessio transferentis, vel saltem in quo ea deserviat translatorio?

1. **R**espondeo ad primum negativè: Siquidem hæc quasi possessio alio modo in eum non transit, nec transire potest, quam possessio defuncti in hæredes, scilicet post apprehensam possessionem, Lott. l. 1. q. 40. num. 354. ubi: in translatorium non transfertur pensio, quæ fuerat apud transferentem; illa enim fuit extincta eo ipso momento, quo transferens desit habere animum possidendi; unde translatorio sine nova apprehensione quæri non potest; & hinc respectu hujus possessionis dici non potest translarius. citat pro hoc Rotam in Neritonens. pens. 5. Nov. 1601, quam quoque recitat Garc. p. 1. c. 5. n. 472. Idem docet Lott. l. 1. q. 36. n. 119. ubi etiam subjungit, à n. 120. hinc sequi,

Cc

qui,

qui, quod dicitur Papa expressè translatarium subroget etiam ad possessionem (uti id quandoque facit ex suppositione quasi possessionis in transferente, etiam dum translatio fit citra consensum titularis, nempe per decretum adjectum in facultate transferendi hinc verbis: *decernentes presentes literas dicto translatario in omnibus, & per omnia suffragari, & quò ad quasi possessionem prædictam pensionem exigendi, in qua existis, per viam gratiosa subrogationis substitutum & subrogatum eo ipso censeri*) nihilominus, quia non datur fictio super impossibili, subrogatio hæc quidem serviat ad effectum immisionis, quæ non minus datur in corporalibus, quàm in incorporalibus, minimè tamen ad effectum manutentionis, quæ exigit possessionem in petente, cum sit nova actio, non eadem, & consequenter non possit in alia persona sustineri identitas possessionis, quæ eatenus representetur in persona successoris, quatenus successio fit in subiectum identificum & inalterabile, ut cum succeditur in dignitate aliqua, vel officio.

2. Respondeo ad secundum: Neque possessio transferentis in ullo subservit translatario; nimirum nec ad effectum manutentionis, neque ad effectum justificationis. *Lott. l. 1. q. 38. n. 77.* Nisi tamen possessio esset longissima 30. annorum; adeo enim longa præscriptio sufficit ad præsumptionem tituli, ne dum ad favorem illius, cui facta est gratia reservationis pensionis, & per tantum tempus exegit, sed etiam plurium successorum virtute successivarum translationum, *Lott. ibid. nu. 78. & 79.* Modò possessio huiusmodi fuerit bene formata, nempe ex concursu patientiæ ejus, contra quem, & exactionis illius; si enim fuisset interrupta, v. g. si aliquando super illius nullitate lata sententia, licet postea fuissent continuatæ solutiones; vel etiam lis & controversia mota, ex qua intercipitur hic cursus 30. annorum continuus in præstatione obedientiæ. *Lott. ibid. n. 80. & 81.* Illud tamen hic norandum, quod habet idem *Lott. l. 1. q. 36. nu. 75.* tempora quasi possessionis exigendi translatarii, & transferentis esse conjungenda pro præsumenda justificatione literarum. pro quò citat *Rottam decis. 347. n. 9. p. 1. Re. ent.*

Questio 611. An transferatur quoque in translatarium ipsa potestas transferendi pensionem, seu hic eo ipso possit quoque eam transferre iterum in alium?

Respondet negativè *Parif. l. 6. q. 4. n. 39.* ubi: quòd, dum dicitur, in translatione eam fieri cum jisdem clausulis, & decretis in primæ pensionis concessione expressis, sub verbis illis non venit facultas transferendi; quia huiusmodi facultas erat personalis, & hinc non poterat extendi ultra primam vicem. *Lott. l. 1. q. 40. n. 11.* ubi: Si semel fuit concessa facultas transferendi (nimirum in ipso actu reservationis pensionis) & dein alterata per cassationem (intellige, factam gratiâ transferendi) pensio, non intelligitur ullo modo reperiata clausula facultatis transferendi, etiam virtute decreti, quòd reservata censeatur hæc secunda cum jisdem clausulis, & decretis, cum quibus erat reservata prior; istud enim decretum intelligitur de clausulis duntaxat validantibus ipsam pensionem. Idem tradit *Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. n. 44.* ubi: Satis tritum est, translatarium non posse in alium transferre pensionem aliàs in ipsum translata,

nisi ostendantur privilegia comprehendere etiam pensiones semel translatas; nam aliàs nimis prorogaretur servitus beneficii cum translatio pensionis sit odiosa, & ideo restringenda. citat pro hoc *Sarnens. ad reg. de infirm. q. 16. Caput. q. decif. 100. num. 6. p. 3.* Hanc autem facultatem transferendi pensiones semel translatas ob dictam rationem odibilitatis non concedi per Papam, nisi personis plurimum qualificatis, & eidem acceptis, potissimum verò sibi conjunctis nepotibus &c. ait *ibidem* *Corrad.* pro ut etiam subdit, concedi etiam per novum Papam Conclavistis potestatem transferendi pensiones iis reservatas, etiam si aliàs semel, vel pluries translata fuerint, usque ad summam 100. ducatorum anni de Camera.

Questio 612. An translatio pensionis sit odiosa?

Respondeo primò: Dum pensio transferitur per illum ipsum, cui reservata, in personam sibi bene visam, est odiosa. *Lott. l. 1. q. 36. n. 110.* *Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. n. 2.* *Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 1. Parif. l. 6. q. 4. num. 16.* Idque non ideo, quia simpliciter prorogatur onus beneficii; cum id non pertineat ad pensionem simpliciter reservatam super quantitate pecuniæ per titulem, quæ nullo modo tangit, vel gravat beneficium, & alterius non est considerabile præjudicium tale: nec respectu titularis; cum contingere possit, & sæpe solear, ut translatarium moriatur ante transferentem, etiam dum translatio fit ab eo, qui motibundus videbatur, & in his, quæ pendent à solo eventu, non possit firmari præjudicium. *Lott. loc. cit. Corrad. n. 3.* quamvis *n. 4.* addat; exinde fortè adhuc aliquid videri posse præjudicii, quatenus communiter translatio pensionis fieri solet in juniore translatario. Sed ideo tunc translatio hæc est odiosa, quia non est de jure, nec etiam de ipsius pensionis natura, sed veluti contra illam; cum pensio reservetur ad tempus, & sic extinguitur morte pensionarii; translatio vero illius, cum sit obligatio illam solvendi de persona ad aliam personam, operatur perpetuitatem illius, etiam post mortem pensionarii. *Corrad. cit. n. 2.* seu quia per eam constituitur actio personalis, nempe exigendi in eo, in quo esse nullo modo potest, deficiente consensu titularis à principio, utpote restricto ad unius tantum favorem; atque ita representata quâdam specie hæreditariæ successiois in illo ipso, in quo nec datur, nec dari potest. *Lott. loc. cit. n. 12.* citans *Gamb. depot. leg. l. 6. nu. 179.* Et quamvis Papa ita decernat, ut videatur pensionis solvendæ obligationem prorogare cum derogatione regulæ de præstando consensu, hæc tamen ipsa procedere videantur ex plenitudine potestatis (quæ semper aliquid amari habet) cum de potestate ordinaria consensum alterius supplere nequeat.

2. Respondeo secundò: In eo casu, dum Papa intendens reservare pensionem ad commodum alicujus, v. g. miserabilis personæ non Ecclesiasticæ aut Clerici extranei, cui ea directè reservari non poterat, quia v. g. deficit in ea Clericatus, vel est extranea, dum in aliquibus provinciis viget pragmatica, ne pensiones exteris, seu non originariis reserventur, reservat pensionem in caput, & ad vitam clericum, vel personæ alicujus originariæ talis provincie, in commodum tamen tertie illius personæ

sonæ non clerici, vel non originarii, cum potestate eam transferendi, ne moriente pensionario illo, seu in cuius caput reservata pensio, evanescat etiam gratia respectu illius tertie personæ contemplatæ; in hoc inquam casu, dum hac ratione fit hæc translatio, ex necessitate nimirum sustinendæ gratiæ, prout ab initio constitutum, non cadit in illam odium aliquod, sed erit ex omni parte favorabilis; cum tunc nihil statuatur gratiæ prorogandi vel extendendi consensum titularis, utpote qui se in isto casu constitutæ taliter pensionis, à principio obligavit, nedum ad favorem reservatarii, sed etiam omnium illius translatariorum. Lott. cit. q. 36. n. 126.

Questio 613. Quis possit concedere hanc potestatem transferendi pensionem?

1. **R**espondeo: Papam posse concedere hanc facultatem, extra dubium est; cum habeat liberissimam & plenissimam in beneficalibus & bonis Ecclesiasticis dispositionem. Paris. l. 6. q. 4. n. 14. Lott. l. 1. q. 40. n. 1. ubi: Papæ auctoritas in transferendo pensiones est omnimoda & indubitata. Neque, ut addit n. 2. Papa intelligitur in hac materia unquam aliquid constituere contra bonum publicum, nec gravare Ecclesias, aut proprietatem bonorum illarum, sed nudam duntaxat commoditatem, prælati seu beneficiarii, cui nulla est voluntas, aut causa reluctandi adversus ipsum supremum Ecclesiæ Principem. Porro notandum cum Lott. *ibid.* n. 5. quandoque ipsummet Papam transferre pensionem, aliquando verò facultatem transferendi alteri dare, vel demandare; longè enim diversa sunt gratia translationis, & facultas eam transferendi, sicut aliud est provisio beneficii, aliud mandatum de providendo.

2. Respondeo secundò: Neque Ordinarius, neque Legatus à latere concedere potest facultatem transferendi pensionem. Paris. l. 6. q. 4. num. 15. Garc. p. 1. c. 5. n. 244, ex Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 225. sed solus Papa, AA. iidem. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 4. Lott. l. 1. q. 36. n. 56. ubi etiam nu. 57. subjicit; in huiusmodi facultate transferendi semper vel præscribi, vel præscriptam censei formam hanc, ut indultarius veterem pensionem per Papam reservatam extinguat, & mox aliam ejusdem quantitatis vigore indulti super jisdem fructibus reservet ad favorem cuiuslibet.

Questio 614. Ex quibus causis concedi possit, & soleat hæc facultas transferendi?

1. **R**espondeo primò in genere: Huiusmodi facultatem concedi ex causâ benè visa Papæ. Paris. l. 6. q. 4. n. 16.

2. Respondeo secundò: De cetero harum causarum assignentur tres. Prima est transcendens quidam affectus Papæ erga pensionarii personam, cui, ut usque ad summum faveat, ut inquit Lott. l. 1. q. 36. n. 79. concedit, ut vel in ipso mortis articulo in alias personas sibi gratas, vel bene visas transferat, quod rarò, & solis ferè S. R. E. Cardinalibus, aut familiaribus suis, vel Prælati sibi maxime charis, plerumque tamen ad certam & definitam quantitatem conceditur; ita ut, si excedatur, non tamen inde corruat tota translatio, sed sustineatur in quantitate non excessiva; cum summa sit dividua. Lott. loc. cit. juncto n. 80. Secunda est prerogativa integræ alicujus Universitatis seu, Ordinis,

R. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

cujus intuitu hæc facultatem concedit omnibus, & singulis ejus membris, v. g. militibus Lauretanicis. Lott. cit. n. 80. *in fine*, qui etiam n. 81. ostendit differentiam inter potestatem hæc datam ex hac, & inter datam ex priorè causâ, sive inter datam intuitu personæ reservatarii seu indultarii, & intuitu officii seu dignitatis personæ. Tertia est mera necessitas sustinendi gratiam reservationis confidentialis, dum reservatur pensio in caput, seu ad vitam alicujus, juxta dicta & explicata *quæst. ante hæc 3.* ita ut commodum pensionis intendatur alteri; ex ea enim commoditate seu utilitate pensionis in alium transmissæ probatur confidentialis. Lott. loc. cit. n. 90. juncto n. 93.

Questio 615. Quandoam expiaret hæc facultas transferendi?

1. **R**espondeo primò: Dum facultas hæc, concessa ratione seu intuitu officii vel dignitatis; durat tantum durante illo officio vel dignitate. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. n. 14. Lott. l. 1. c. 36. nu. 86. cessante enim causâ favoris, quæ erat illud officium vel dignitas, cessat favor. Lott. *ibid.* Et si huiusmodi officium emptum esset pecuniis alterius, qui sibi reservasset omnimodam dispositionem & commoditatem, nihilominus istius reservatarii persona non haberetur in consideratione ad effectum fruendi hoc indulto, sed persona solius Officialis descripti in matricula. Lott. n. 88. & ex eo Corrad. loc. cit. juxta decis. Rotæ in Papiensi pens. 19. Martii 1607.

2. Respondeo secundò: Dum verò concessa dicta facultas intuitu personæ pensionarii; durat durante illâ persona; cum causâ favoris sit perpetua cum ipsâ persona Lott. *ibid.* n. 81. juncto nu. 83. qui etiam hinc deducit n. 82. juncto n. 84. Quòd, licet tunc concipiatur illa facultas cum clausula: de pensionibus nunc, & pro tempore reservatis; & ea restringere videatur indultum ad pensiones tunc, vel antea reservatas ante tempus Data; tamen ea verba referantur ad tempus translationis, ponderando præcipuè dictionem *pro tempore*, quæ futura comprehendit; finitur tamen & in hac persona hæc facultas primâ translatione validâ pensionis, ad quam transferendam ea concessa; quia per illam translationem abdicat transferens omne jus illius pensionis, & consequenter nihil habet amplius, quod transferre possit. Secus est de translatione invalida, utpote quæ se habet, ac si non fuisset. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. num. 7. citans Garc. p. 1. c. 5. n. 247. Gonz. gl. 11. n. 82. Neque, ut dictum suprè, non extincta transfertur in translatarium, aut extincta in eo rursus creatur. Verumtamen, qui diceret, facultatem talem jam esse consumptam per translationem prius factam, deberet docere, eam translationem factam esse in vim ejusdem facultatis; nihil enim vetat, quò minus concessâ unâ facultate, concedi poruenit & alia amplior, Lott. l. 1. q. 40. n. 65. qui etiam n. 68. subjungit, non vitari secundam facultatem ex tacita priorè facultate, si saltem in genere sic facta mentio de prioribus cum clausula: *quorum tenores*, utpote quæ habet vim individua expressionis. De cetero extingui etiam dictâ facultatem transferendi per promotionem ad Episcopatum, & ita quidem, ut hæc extinctio eo ipso inducatur, concessa etiam retentione pensionis, tradit Lott. cit. q. 40. n. 93. Porro quando in persona obtinente officium, vel dignitatem censeatur in huiusmodi facultatis

concessione considerata potius persona, quam officium, vel dignitas, deducendum, sit *Lott. cit. q. 36. n. 87.* ex pondere verborum personalium tibi, item per te, & ex præmissione nominis proprii.

Questio 616. An translatio pensionis fieri possit in articulo mortis?

Respondeo affirmativè. *Barb. juris Eccl. l. 3. c. 11. num. 104.* (ubi: non est verum, quòd per translationem pensionis prorogetur servitus beneficii, & constat ex *Mantuan. pens. 4. Decemb. 1626.* ubi: quòd, quidquid Rota cœnuerit antiquitus hodie constat, & est receptissima sententia, quòd translatio etiam facta in articulo mortis non est novum gravamen) *Lott. l. 1. q. 40. à n. 55. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. à nu. 45. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 5. in fine. Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. editionis Colonienfis, de anno 1608.* ubi, dum respondet, non valere, error videtur esse typographi, & legi debere: non habere, nimirum locum, juxta quòd quæsitum erat, & ostendit ratio ab eo adducta.

1. Ampliatur responsio primò: ut procedat, si ve permittà translatione, censetur etiam permittum, eam fieri in articulo mortis, etiam si clausula: etiam in articulo mortis, quæ aliàs in concessione facultatum transferendi pensiones de stylo addi consuevit, ut *Mandof. de signat. grat. rit. translat. pens. non addesit;* siquidem dicta clausula potius ex superabundanti, quàm ex necessitate adjicitur. *Lott. cit. n. 55. Corrad. cit. nu. 45. testans sic decis. à Rota in Gadicens. pens. 25. Mart. 1541.*

2. Ampliatur secundò: ut, quemadmodum sustinetur testamentum factum à moribundo balbutiente & semimortuo, modò ad interrogationem Notarii, vel alterius potuerit exprimere mentem per simplicem vocem: *ita, vel non;* sic pariter sustinetur translatio pensionis à tali taliter facta. *Lott. loc. cit. n. 56. & 57. Corrad. loc. cit. nu. 47. & 48.* Quinimò etiam, sicut testamentum, & fideicommissum sustinetur factum à moribundo loquelà destituito, per nutus oculorum, vel capitis voluntatem suam declarantes; ita etiam translatio in hoc casu nutu fieri potest. *Corrad. loc. cit. n. 50.* Neque his contraria est Rota in *Portugallens. pens.* quia intelligenda de ita balbutiente, ut nullatenus intelligi posset, aut sciri, an dicitur: *ita, vel non.* *Corrad. n. 49.* Idem dicendum, dum nutus tales essent, quibus voluntas non satis declararetur, & sciri nequiret, an annuerit, vel renuerit.

3. Ampliatur tertio: ut procedat, etiam si à tali extorta fuisset translatio banditiis, & persuasivibus translatarii; nam neque blanditiæ, & persuasiones tales vitiant testationem, aut vitio vertuntur blandienti, & persuadenti. *Lott. nu. 58. & 59. Corrad. cit. n. 9.*

4. Ampliatur quarto: ut non sit invalida à moribundo facta translatio, aut etiam desuper factum instrumentum, dum illud non fuit scriptum secundum jus aliquod singulare Provinciæ, alicujus solennitatem hanc omnino exigens in contractibus, & instrumentis, quæ super contractibus fiunt; cum materia hæc translationis pensionis non pertineat ad contractus; cum translatio hæc sit simplex actus, quem rogat Notarius, vel alius, & non sit contractus. Adde, quòd vix sit, ut hujusmodi consuetudines, aut pragmaticæ Laicorum juri communi superinductæ attendantur in instrumentis, quæ conficiuntur inter personas Ecclesiasticas. *Lott. n. 58. junctis n. 60. & 61.*

5. Ampliatur quinto: quòd locum non habeat in hac translatione regula de infirmis, ita ut, etsi infirmus transferens moriatur infra 20. dies, valeat

tamen translatio, utpote quæ mox, ut facta, sortitur suum effectum; dicta enim regula loquitur de resignante beneficium; jam autem neque translatio est resignatio, neque pensio est beneficium, nec appellatio beneficii comprehenditur. *Corrad. loc. cit. n. 46. Sarnens. ad hanc reg. q. 16. n. 2. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 5. in fine. Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. editionis Colonienfis, de anno 1608.* ubi, dum respondet, non valere, error videtur esse typographi, & legi debere: non habere, nimirum locum, juxta quòd quæsitum erat, & ostendit ratio ab eo adducta.

6. Limitanda e contra responsio primò: ut hucusque dicta intelligenda sint de tali moribundo, qui intellectum, seu rationem nondum amisit. *Corrad. loc. cit. n. 51.*

7. Limitanda secundò: ut nihilominus servetur in hac translatione modus, & forma tradita in literis, in quibus prædicta facultas transferendi conceditur. *Corrad. n. 54.* & sic hæc translatio fieri non potest per testamentum, *Corrad. ibid. Garc. p. 1. c. 5. n. 56.* non obstante decis. *Rota in Placent. pens. 17. Julii 1602.* ut ait idem Garc.

8. Limitanda tertio & principaliter: quòd fieri nequeat, & nullatenus valeat translatio, dum æger seu moribundus, & translatus ita conveniunt, ut translatio facta intelligatur, si transferens ex illa infirmitate decedat, aliàs non. *Corrad. cit. loc. n. 52. Garc. loc. cit. n. 55. Lott. l. 1. q. 40. n. 19.* ed quòd, cum per translationem extingatur antiqua pensio, & nova constituitur coram Executore, dicta facultas videatur non posse sibi vindicare locum, nisi in absoluta translatione; atque aded translatio sub conditione facta sit nulla. *Garc. cit. n. 55.* Sed de hoc postremo plura infra.

Questio 617. An coram aliquo, & coram quo fieri debeat hæc translatio?

Respondeo primò: Supponendo, translationem fieri vel ab ipso Papa, v. g. ubi translatio fit ex causa necessaria sustinendi gratiam reservationis pensionis confidentiariæ, de qua supra, dum nimirum reservata pensio in caput, & ad vitam alicujus in commoditatem alterius tertii, & ille, in cujus caput ea sine commoditate fuere reservata, moriturus, seu occurrente vitæ periculo eam transfert in alium, hæc potest fieri (ut *Lott. l. 1. q. 36. n. 99.*) concessa illi in hoc eventu, ne gratia illa facta isti tertio aliàs frustraretur; in hoc enim casu fieri translationem ab ipsomet Papa tradit *Lott. l. 1. q. 40. n. 6.* Item subjungens *n. 8.* in hoc casu, cum nihil mutetur, nisi persona fiduciarii, hoc est, illius, in cujus caput sine commoditate erat reservata, fiatque motu proprio, nihil esse justificandum. Item dum fit ex certa scientia de consensu illius, cui facta illius reservatio, *Lott. cit. q. 40. nu. 7.* (& *n. 8.* subdens, in hoc casu nihil justificandum præter habilitatem pensionarii) illo ipso pensionario pro hoc, ut fiat, supplicante, si ve dum fit translatio in vi supplicationis, in qua petatur, ut pensio aliàs absque facultate eam transferendi concessa casletur, extingatur, & annulletur ad effectum, ut similis pensio in favorem alterius constituitur, seu reservetur, pro ut supplicat ille tertius, ut sibi ea assignetur, seu reservetur cum clausulis, & decretis in prima pensionis reservatione contentis. *Parisi. l. 6. q. 4. n. 36.* ex *Mandof. de signat. grat. rit. translationes. col. 2.* Et sub hæc forma fit

ma fit translatio, dum in reservatione pensionis non fuisset concessa facultas eam transferendi. Paris. *ibid.* dicens, observasse se, difficulter tunc concedi dictam translationem, & non nisi pro personis valde bene meritis. Vel translationem fieri ab alio, cui nimirum ea facultas transferendi concessa (nempe vel eodem contextu, quo reservatur pensio, vel ad partem, seu extra hunc actum reservationis. Lott. *cit.* q. 40. n. 9. juncto n. 12.) vel demandata est. Papa enim aliquando facultatem hanc transferendi mandat personæ in dignitate Ecclesiastica constitutz, aliquando ipsimet cessionario concedit. Lott. l. 1. q. 40. n. 18. Et in utroque hoc casu, hoc est, sive Papa per seipsum pensionem transferat, sive eam ab alio fieri concedat, vel mandet, hæc perpetuo servatur forma, sitque translatio hoc ordine, ut pensio antiqua prius extinguatur, & dein nova reservetur ad favorem illius personæ, quam translatarium dicimus. Lott. *ibid.* n. 12. Idque ideo, ut in hac materia prorsus excludatur hæreditaria successio species, dum jus illud novum ad exigendam pensionem, quod creatur in translatorio, immediate illi fiat & dependeat à Papa; non secus, ac contingit in resignatione in favorem; dum nisi prius per acceptationem resignationis extincto omni jure resignantis, & inducta novâ vacatione, fit nova provisio resignatorio, ita ut hic nullum jus à resignante, sed solum à Papa nasci intelligatur. Nam pari modo translatio duos actus implicat, unum ex parte transferentis, & hic resolvitur in simplicem ejus consensum pro extinctione pensionis. Alterum ex parte translatarii, quo is insat & supplicat, novam similem pensionem sibi reservari, ita ut exactio istius novæ pensionis, quæ fit auctoritate Papæ, videatur moveri ab objecto personæ translatarii, non autem transferentis; quemadmodum in resignatione in favorem continuo contemplatur persona resignatarii. Lott. n. 13. 14. & 15. His itaque veluti suppositis,

2. Respondeo secundò ad questionem: Ante omnia itaq; diligenter inspiciendus tenor literarum, in quibus hæc facultas transferendi concessa pensionario (quarum literarum formulam vide apud Corrad. *pr. benef.* l. 5. c. 5. n. 10.) num demandata executio, seu ipse actus translationis, an verò conceitum quoque, ut ipse, pro ut maluerit, per se adhibito solo Notario ac testibus eam facere possit. Et in casu quidem primo, ubi in concessa facultate transferendi actus ipse translationis commissus alteri distincto ab ipso transferente, v. g. cuicumque loci Ordinario, vel alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutz; diciturque v. g. *concedimus tibi, ut quicumque loci Ordinarius, vel Canonicus Metropolitana vel alterius Ecclesia Cathedralis, seu alia persona in dignitate Ecclesiastica constituta, à te quando-cunque in Romana Curia, vel extra eam, ubique locorum eligendus, vel eligenda, dictam pensionem de tuo consensu cassare vel extinguere, & postquam cassata vel extincta fuerit, unam pensionem annuam hujusmodi super iisdem fructibus Titio apostolicâ auctoritate reservare, constituere & assignare liberè & licitè, valeat.* &c. In hoc inquam casu, ubi vel hæc forma sola, & præcisè præscripta transferenti, vel etiam ubi is, dum id ei relictum liberum, hanc viam prælegerit.

3. Primò per loci Ordinarium in subiecta materia intelligitur non tantum Episcopus (uti eum solum intelligendum, si diceretur quicumque diæcesanus: vel etiam nomen Ordinarium adhiberetur in materia

P. Lauren, Fori Benef. Tom. III.

collationis beneficiorum, asserit Corrad. l. 5. c. 5. n. 29. *pr. benef.* per quod tamen credo, non vult exclusos illos, qui cum jurisdictione quasi Episcopali territorium, & quasi diæcesin habent) sed quicumque etiam alius habens jurisdictionem quasi Episcopalem. Corrad. *loc. cit.* sed & quicumque habens jurisdictionem ordinariam, ut idem Corrad. *ibid.* citatis Abbate & Gemin. Paris. l. 3. q. 11. n. 19. Ac ita unusquisque ex prædictis facultatem hanc transferendi poterit exequi. Corrad. *ibid.* Et consequenter videtur id posse Vicarius generalis Episcopi, cum jurisdictionem ordinariam habeat.

4. Secundò per personam in dignitate Ecclesiastica constitutam, quò ad effectum hujusmodi translationis faciendæ, venit Canonicus Cathedralis, adeòque, etsi in dicta facultate non fieret mentio Canonici Cathedralis, & dirigeretur talis facultas tantum ad personam in dignitate Ecclesiastica constitutâ adhuc talis Canonicus eligi posset à pensionario in Executorem dictæ translationis, & esse delegatus Apostolicus, seu reputari in dignitate Ecclesiastica constitutus, quò ad hunc actum translationis; etsi de cetero strictè loquendo Canonicatus cathedralis dici nequeat dignitas Ecclesiastica, ut tradunt. Zerol. in *pr. Episc.* p. 1. v. dignitas. Felia. in *c. pastoralis. de rescript.* & DD. communiter in *c. statutum. de rescript.* in 6. Lott. l. 1. q. 40. n. 24. *loc. cit.* n. 30. juncto n. 32. in fine. Nullatenus tamen, etiam in hac materia translationis Canonicus Ecclesiæ collegiata dici potest persona in dignitate Ecclesiastica constituta. Corrad. *cit.* n. 30. Garc. p. 1. c. 5. nu. 245. Et sic Executor hujus translationis esse non potest; etiam si in dicta facultate adderetur: *Canonicus Cathedralis, vel aliarum Ecclesiarum*: id enim intelligendum de Canonico Ecclesiarum Patriarchalium, & Primatialium. Corrad. *loc. cit.* Quin et si simpliciter diceretur in dicta facultate, faciendam translationem coram Canonico, adhuc commissio facta non videtur Canonico Collegiata, sed bene Canonico Cathedrali, tanquam, qui quò ad hunc actum censetur constitutus in dignitate Ecclesiastica, & aliàs censetur capax commissionum causarum. Corrad. n. 32. *ad initium* citans Garc. in *addit.* ubi paulò post. Proinde ut Canonicus Collegiata exequi possit hunc actum translationis, necesse foret, id in specie exprimi, dicendo: *Cathedralis vel Collegiata Ecclesiæ Canonicus*; pro ut quandoque in hac facultate expressum vidisse se testatur Garc. in *addit.* *ad cit.* nu. 245. Corrad. *loc. cit.* qui etiam n. 33. notat, quandoque committi dictam translationem Canonicis Collegiatarum insignium, De cetero per personam in dignitate Ecclesiastica constitutam comprehendi in ista commissione obtinentes dignitates in Ecclesia collegiata, indubitatum est, quidquid sit quò ad alia rescripta expressè directæ personis obtinentibus dignitatem in Cathedrali. Corrad. n. 31. ex Garc. ubi antè.

5. Venire quoque hoc nomine, & eligi posse in Executores hujus facultatis utriusque Signaturæ Referendarios; quia & hi in dignitate Ecclesiastica sunt constituti. Item auditorem Curie, & Clericos Cameræ Apostolicæ, Protonotarios Apostolicos; eò quòd & hi de per se habent dignitatem Ecclesiasticam, ut Sarnenf. in *proem. reg. q. 1. n. 5.* & Barb. in *addit. ad alleg. 106. n. 13.* Loquens etiam de dictis Clericis; & hoc quidem intelligendo pariter de Protonotariis, sive in Curia Romana & Urbe, sive extra Urbem, & dictam Curiam exi-

Cc 3

stenti-

stentibus, quia & hi, & ceteri in Curia existentes habent verè dignitatem Ecclesiasticam, ut tradit Corrad. n. 35. juncto nu. 36. juxta decis. Rota. 153. n. 14. p. 5. recent.

6. Ubi itaque juxta tenorem literarum concessionis hujus facultatis transferendi pensionem translatio faciendâ per talem Executorem à pensionario distinctum, erit quidem in hujus transferentis arbitrio, ex dictis personis in iis literis comprehensis unum seligere, seu assumere, quem mauerit. Corrad. num. 37. pro ut in dicta facultate id exprimitur per verba: *per reeligendus*. Nequaquam tamen coram alio, quàm in dicta facultate nominato aut comprehenso fieri validè poterit hæc translatio; idque, etiam in loco, in quo fieri contingit translationem, nullus reperitur, aut reperiri possit de personis contentis in dicta facultate, & transferenti instaret mors; cum delegatio sit stricti juris, & non extendatur de persona in personam, maxime in causa transferendæ pensionis, quæ est odiosa. Corrad. n. 38. citans Garc. in addit. ad p. 1. c. 5. n. 245. Ne proinde tali casu contingente frustreretur transferentis desiderium transferendi pensionem, poterit is constituere procuratorem ad sic transferendum in loco, in quo adest aliqua talis persona ex contentis in facultate. Non obstante, quod in ea dicatur: *concedimus tibi: & per reeligendus*: cum juxta communem regulam facere quis possit per procuratorem, quod facere potest per se, nisi in specie prohibitum sit, etiam versetur in privilegio. Garc. p. 1. c. 5. nu. 246. & ex eo Corrad. n. 39. & Castrop. de benef. d. 1. p. 11. n. 5. Et sic Notarius ad id per pensionarium rogatus factâ assertionem pensionis sibi reservatæ super fructibus talis beneficii, ipse constituit procuratorem N. ad transferendum, seu potius ad consentiendum translationi juxta formam in dicta facultate expressam. Quemadmodum etiam pro translatorio absente stipulare poterit Notarius, sufficiente hac stipulatione, si postmodum apparuerit de acceptatione ipsius translatorii, veluti per mandatum procuratorem ad exigendum, idque etiam in casu translatorii inscii de facta translatione. Corrad. cit. n. 39. qui n. 40. subjungit: advertendum, quod hujusmodi mandatum ad transferendum tantum sit validum, durante vitâ transferentis, & quod, si is moriatur ante factam dictam translationem, prædictum mandatum expirat. Porro de modo procedendi coram dicto Executore paulò pòst.

7. Respondeo tertio: In casu, quo concessa pensionario potestas transferendi coram solis notario, & testibus, pro ut quandoque conceditur personis quibusdam Papæ acceptis, aut privilegiatis, ut sunt milites Lauretani, milites S. Petri &c. dictâ Executoris deputatione, & electione opus non est; cum enim ipse transferens tunc habeat potestatem transferendi, alterius ministerium non requiritur. Castrop. loc. cit. Corrad. n. 41. Lott. l. 1. q. 40. n. 51. Sed neque Notarius ille tunc adhibetur, ut Executor, sed ut simplex Notarius, ad promovendam probationem factæ per ipsum pensionarium translationis, & non ut ipse jurisdictionem aliquam exerceat, seu ut admittat, casset, & postea de novo reservet pensionem, ut dictum de Executore, à cujus facto ipsa translatio dependet. Corrad. Lott. loc. cit. Poteruntque hi testes, & Notarius esse laici, pro ut dicitur in concessa illa facultate transferendi. Corrad. cit. n. 41.

Quæstio 618. An, & qualiter in utroque casu hoc faciendâ translationis per Executorem; vel absque eo per pensionarium ipsum opus sit exhibitione facultatis transferendi?

1. Respondeo primò: In primo casu necessariò Judici, seu Executori electo intimandâ, & exhibendâ sunt literæ, quibus concessa pensionario facultas transferendi continetur; ita ut sine earum exhibitione Executori facta non teneat, seu nulla sit translatio. Garc. p. 6. c. 2. num. 11. citans quamplurimos. Paris. l. 6. q. 37. Castrop. loc. cit. Corrad. l. 5. c. 6. n. 41. Lott. cit. q. 40. n. 24. Siquidem alias procedere nequit; quia procedere nequit, quin ei constet juridicè de jurisdictione sibi concessa, quam (vel potius cujus notitiam juridicam) accipit ex vi exhibitionis harum literarum. Castrop. loc. cit. Ac proinde non sufficit, Executorem aliunde certiorum factum esse tam de facultate pensionarii ad transferendum, quàm de delegatione seu commissione in ea ad se directâ; cum hujus Executoris jurisdictione, ut Corrad. cit. c. 6. nu. 43. vel saltem jurisdictionis hujus exercitium, ut Lott. cit. q. 40. n. 26. (ubi delegatus potest quidem habere jurisdictionem ante præsentatum rescriptum, at minimè illius exercitium, juxta c. super. 20. il. secundo. de appellat.) dependeat ex productione dictarum literarum, vi totâ, ut Lott. n. 27. ex Bald. stante inscientia vel ignorantia delegationis, seu in reali productione rescripti.

2. Hinc etiam non sufficeret, si prætendatur pensionarii facultas transferendi notoria; ut enim Judex suppleat ex notorio, requiritur notorium aut naturâ, aut lege; cujusmodi nequit esse privatum aut singulare negotium. Lott. n. 31. Quod, si tamen dicta notoritas de dicta facultate deducere ex eo, quod typis publicis expressa, & publicata in Curia, vel etiâ cum aliis Constitutionibus inserta Bullario, ut dum agitur de facultate transferendi concessa Conclavitis, & aliquibus militibus, sufficere potest. Corrad. cit. c. 6. n. 48. Lott. n. 32. ex Gratian. discip. forans. c. 551. sub n. 18. ut eum citat, Lott. vel 11. ut eum citat Corrad. ubi Gratianus dicit, ex eo Executores dici certos de sua jurisdictione, ut possint illis fidem adhibere abique eo, quod de nullitate translationis possit opponi. Et sic transumptum impressum (non tamen transumptum simplex confectum à Notario Corrad. n. 52.) seu impressa copia dictorum privilegiorum in eo casu sufficeret, & faceret fidem ad effectum validitatis hujusmodi translationis tâquam actus extrajudicialis; & satis est, inde Executorem certum esse de sua jurisdictione. Corrad. n. 49. Quamvis in Judicio parte opponente ad effectum concludentis probationis requireretur tunc quoque subscriptio Notarii, & sigillum alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, pro ut Rota distinxit in Lucana pens. 17. Febr. 1592. Corrad. cit. n. 49. Et hinc pensionarium, si transferat extra Urbem parte opponente teneri exhibere transumptum tale impressum cum sigillo, & subscriptione notarii, & prædictæ personæ in dignitate constitutæ, existentium, ubi literæ originales facultatum, & privilegiorum sunt cognitæ etiam ipsis Executoribus in eadem urbe, & stante impressione in ea facta, & in Bullario inserta, ait Corrad. n. 50. Unde etiam ait, praticari, ut qui ex privilegio impresso in curia Romana volunt transferre suas pensiones, si ipsi tempo.

tempore translationis fuerint extra Curiam, exhibeant suas facultates, id est, earum copiam impressam, & subscriptam à notario, & dicta persona in dignitate constituta, quemadmodum videmus quandoque etiam nonnullis ex prædictis facultatibus, sicut Constitutionibus Apostolicis in earum calce adjectam hanc clausulam volumus autem, quod præsentium exemplis etiam impressis, & sigillo alicujus persona in dignitate ecclesiastica constituta munitis eadem prorsus fides adhibeatur, qua eisdem præsentibus adhiberetur, si ferent exhibita. Similiter in casu, ubi dicta facultas seu privilegium transferendi non esset typis impressum in Curia, inseriturque Bullario, sed in literis privatis Apostolicis concessa, sufficeret ad reddendum Executorem certum (intellige, in radice, prout requiritur ad valorem translationis) de sua jurisdictione, si licet non literæ originales, earum tamen transumptum exhiberetur, insertum in scriptura aliqua authentica. Lott. n. 33. citans Grat. ubi ante. n. 16. & 17. & sic decusum testans in Bononiens. transl. pens. 20. Jun. 1612. Quod tamen idipsum limitandum ait n. 34. si postmodum de ipsis literis originalibus constaret. Quamvis tamen etiam ex sola supplicatione signata justificari posse facultatem hanc concessam, modo adjecta fuerit clausula: *etiam literis non expeditis*. Lott. n. 35. Sic validam fuisse translationem pensionis factam coram Executore vigore processus fulminati, in quo insertæ erant literæ potestatis transferendi pensionem, dummodo postea constaret de originalibus literis, dū opponeretur de validitate dictæ translationis, testatur Corrad. n. 45. decusum in Bonon. transl. pens. 1. Maii. 1618. juxta aliam decusum in Zamorens. pens. de Anno 1544. Quamvis & ad hunc effectum sufficiat, reperiri dictam facultatem registratam in actis; cum ex ista sola illius existentia in actis inducatur notitia. Corrad. n. 45. §. & ad hunc juncto n. 48. §. licet aliud. Unde jam practicandum à dicta notoritate, & insertione, vix salvandum esse actum translationis factæ à nullitate sine exhibitione originalium, ait Lott. n. 36. & 37. Etiam si Executor ipse enunciaret, sibi exhibitas, & vitas literas dictæ facultatis, vel etiam notarius simpliciter attestaretur, literas fuisse exhibitas Executori, & à se lectas, attestando etiam de anno, mense, die concessionis illius facultatis. Eadem ferè habet Corrad. n. 43. & 44. nisi actus præsentationis seu exhibitionis literarum sit extense scriptis, & nisi ipsæ literæ sint registratæ in actis, ut limitat Corrad. ibidem. Hinc, cum materia hæc translationis sit nimis delicata & periculosa, circa observantiam illius formæ, nec non exhibitionem dictarum literarum, ut Corrad. n. 47. magis tutam praxin fore, ait ibidem, si in ipso translationis instrumento, & in illius corpore (contra quod faciunt aliqui Notarii, dum non in corpore dicti instrumenti eam facultatem inserunt, sed apponunt in fine illius post clausulam: *actum &c.* quod tamen etiam sufficere, ait Corrad. n. 46. ex Grat. discip. for. c. 55. n. 1. eod quod, licet per dictam clausulam denotetur, quod omnia sequentia faciunt distinctum actum, sufficiat tamen subscriptio finalis ejusdem Notarii; cum illius fides de rogatu talis instrumenti sit post prædictam registrationem dictæ facultatis) literæ inserantur per extensum nihil penitus omisso (quamvis in usu habeant quidam Notarii, ut tenorem literarum in illo instrumento summatim exprimaunt, cum anno, mense, die, ac mentione dictæ facultatis, & de registratione inferius facienda, quod facit, ut hujusmodi literæ dicantur vir-

tualiter insertæ, & registratæ in corpore instrumenti juxta *l. asse toto. ff. de hered. institut.* Corrad. n. 48.) adjecta etiam, prout id plurimum conduce- ret, ab ipso Notario clausulæ: *non solum isto, sed omni alio meliore modo*. Porro formulam hujusmodi instrumenti translationis facti per Notarium vide apud Corrad. cit. c. 6. num. 60. Nihilominus deficientibus hæc, hoc est, reproductione seu reexhibitione ipsarum literarum, & earum insertione, & registratione in instrumento translationis, exhibitio earum probari posset, seu, ut ait Lott. probatio hujus exhibitionis (intellige, facta per assertionem ipsius Executoris aut Notarii de ea attestantis) coadjuvari posset per testes, qui utpote præsentés actui exhibitionis coram Executore, de illo deponerent. Corrad. n. 46. Lott. n. 38. Siquidem præsentatio rescripti potest probari per testes, ut Felin. in c. quoniam contra. de probat. nu. 56. Decius, & DD. communiter apud Corrad. n. 46. Et insertio hæc, & registratio dictæ facultatis non est præcisè necessaria, sed duntaxat solus actus exhibitionis literarum coram Executore factus, ut Innoc. in c. quoniam contra. num. 4. cum talis actus possit explicari extrajudicialiter; eod quod nõ agatur coram Judice, sed mero Executore, qui non debet interponere aliquam causæ cognitionem. Corrad. cit. n. 46. Lott. n. 39. & 40. Atque ita, ut subjungit Lott. n. 42. locum hic habeat regula: ubi versamur in gestis coram eo, qui potest procedere judicialiter, & extrajudicialiter, in scriptis, & sine scriptis, si quid proponatur factum, quod esset necessarium, ad actus substantiam, illud posse probari per testes.

3. Respondeo ad secundum: In secundo casu, nimirum, dum concessa facultas transferendi coram Notario, & testibus, non requiritur dicta literarum seu privilegiorum, in quibus contenta facultas transferendi, exhibitio; cum, ut dictum præced. Notarius ille non sit Executor. Lott. cit. q. 40. n. 52. Corrad. l. 5. c. 5. n. 41. juxta decusum, Rotæ in Lucana pens. 7. Feb. 1597. Proceditque idipsum, etiam si adhibitus simul Executor (intellige prohibitu pensionarii, dum nimirum in facultate transferendi id illi concessum, ut vel coram Executore, vel coram Notario, & testibus solis transferre possit) quia, cum tunc forma translationis faciendæ sit posita in electione transferentis, per adhibitionem Executoris non censetur renunciatis facultati minus solenni transferendi coram Notario, & testibus solis & simul adhibitis. Corrad. cit. nu. 41. Lott. n. 53. testantes, sic censuisse Rotam apud Puteum, decusum, 334. valuisse translationem factam à quodam milite S. Petri coram Executore simul, & Notario, & testibus ad id rogatis, non tamen exhibitis eidem Executori privilegiis. Item Corrado teste n. 42. pari ratione in simili modo factæ translationis à milite Lauretano decusum à Rota in Portugal. pens. 15. Decemb. 1606. Valuisse translationem absque exhibitione literarum; eod quod, cum ea fieri potuisset coram solo Notario, & testibus sine dicta exhibitione, non fuerit vitata per hoc, quod elegisset viam Executoris. Ac proinde objici non poterit tali illud: *Via, quam elegisti, tibi pateat: & illud: quod potui, nolui*; quia, ut responsum à Rota in citata decusum, 334. apud Puteum, in iis, quæ pendunt ex nostra facultate, eligendo unam viam, non videtur quis renunciare alteri, ac dicendum, talem transulisse omni jure, quo melius poterit. Corrad. cit. n. 42.

Quaestio 619. An necesse sit insuper exhiberi à transferente literas reservationis pensionis, antequam procedatur ad extinctionem pensionis prioris, & creationem novae?

Respondeo negativè: Idque five in facultate transferendi sit facta mentio de pensione in individuo cum illius Data, five secus; cum Executor recipiat jurisdictionem ex sola facultate transferendi, & non ex exhibitione literarum reservationis pensionis. Lott. l. 1. q. 40. n. 44. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 5. num. 13. Non obstante, quòd iudex, seu Executor ille procedat per viam cassationis antiquae pensionis, & creationis novae similis antiquae; quòd facere non posse videtur, nisi ostendatur illi reservatio antiquae pensionis, ut sic videat, an nova pensio sit illi similis. Nam satis est, quòd in creatione novae pensionis reservetur pensio antiquae similis, absque eo, quòd exprimat qualitas illius, utpote quam sufficit exprimere per relationem ad antiquam, & absque eo, quòd iudex, qui est merus Executor, discutiat, qualis sit pensio antiqua. Corrad. *ibid.* citans Rotam in Segobienf. transl. pens. 12. Decemb. 1587.

Quaestio 620. Qualiter praemissis jam praestitis, nimirum electo Executore, exhibitisque literis facultatis transferendi, procedendum ad ipsam translationem: & in specie, num opus sit formalibus & praecisis verbis, quibus ea translatio concipitur in forma dictae translationis?

1. Respondeo primò: Ante omnia cavendum, ut praecedat extinctio pensionis in ordine ad reservationem novae, aliàs translatio ipso jure erit nulla, utpote non servata forma praecisa. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 6. n. 7. Lott. l. 1. q. 40. n. 42. dicens, esse hanc decisionem Rotae 40. p. 1. divers.

2. Secundò notandum, extinctionem ipsam non mandari Executori; illa enim permittitur ipsi pensionario, qui etiam sine auctoritate Apostolica illam promovet, modò expeditur super dicta facultate literas, nisi quoque & hoc ipsum, ut literis non expeditis possit illam transferre, concessum & expressum sit. Lott. n. 43. Corrad. *loc. cit.* n. 1.

3. Tertiò notandum, huic formae satisfieri non solum, si explicitè, & verbis expressis extinguatur pensio, & similis nova creetur; sed etiam, si id fiat implicitè; siquidem forma praecisa in facultate translationis actu transferendi exigit quidem, ut extinguatur pensio vetus, & nova reservetur; sed nequaquam exigit, ut id fiat explicitè, nisi fortè id specialiter in facultate alicui hinc, & nunc concessa esset expressum. Corrad. l. 5. c. 6. nu. 12. & 13. Lott. n. 45. & 46. juxta decis. Rotae 246. n. 10. & 11. p. 1. divers. Ac proinde si transferens coram Executore explicet, se velle transferre pensionem juxta facultatem sibi desuper concessam, quae oculis Executoris subjiciatur, Executor autem hac voluntate intellectà, visàque dicta facultate transferendi, dicat, se pariter transferre juxta eandem facultatem, nihil est, quin dicatur satisfactum forma, quia unusquisque eorum id agere intelligitur, quòd ad se pertinet; cum uterque intendat, ut fiat translatio. Lott. num. 47. & 48. Unde jam, si omissis formalibus illis verbis, quibus in facultate concipitur dicta translatio, ea facta fuisset sub ver-

bis aequipollentibus, paucioribus, aut ploribus, dicereturque, v. g. in instrumento desuper confecto: Quòd transferens se spoliavit pensionibus, easque transtulit in N. absque eo, quòd dicatur prior pensio prius extincta, & cassata, ac postea alia similis reservata; pro ut cantant verba literarum facultatis transferendi, valida adhuc erit translatio; eò quòd, cum dicta facultas exprimeret translationem dictis formalibus verbis, non det certam verborum formam, sufficiat, quòd illa verborum forma in facultate expressa sit virtualiter servata, licèt sic videatur esse adhibitus modus superficialiter solum diversus; reipsa enim satis impletur illa forma, dum ipse transferens declarat, se velle transferre juxta facultatem, consentiens reservationi faciendae per Executorem, & Executor illum consensum recipiens declarat, se novam pensionem reservare Titio, dum translatio est actus dependens à tali utrimque facto. Corrad. l. 5. c. 6. nu. 9. 10. 11. juxta decis. Rotae 153. p. 5. divers. recent. prout eam citat Corrad.

Quaestio 621. An insuper requirantur literae Apostolicae, vel etiam ipsius Executoris super nova illa reservatione pensionis per translationem facta translatario, quemadmodum super prima reservatione, uti & in provisionibus beneficiorum factis à Papa, opus est expedire desuper literas?

1. Respondeo ad primum primò: In casu ubi translatio facta coram Executore, negativè: translatio enim pensionis de transferente in translatarium facta in virtute facultatis concessae pensionario, & dicto Executori praesentata, habet vim literarum Apostolicarum super nova reservatione illa ab Executore facta; cum Executor quòd ad hoc repraesentet personam Papae, ut proinde idem sit, ac si à Papa ipso facta hac translatio, & reservatio in personam translatarii, dum sicut Papa in reservatione pensionis dicit: *reservamus*; ita etiam dictus Executor in translatione istam utitur terminis, ut habetur in ipsa formula facultatis transferendi, ac propterea translatarius praeter instrumentum super translationem facta juxta formam in facultate praescriptam confectum à Notario, non tenetur ad expeditionem aliarum literarum super dicta reservatione pensionis sibi facta. Corrad. l. 5. c. 6. n. 53. & 54. Quinimò hoc ipsum exprimitur in ipsa facultate transferendi his verbis: *declaranes omnes, & singulas cassationes, extinctiones, reservationes, constitutiones, & assignationes vigore praesentium, etiam literis desuper non expeditis faciendas ex nunc pro ut ex tunc, postquam facta fuerint, validas, & efficaces fore &c.* Quam clausulam, ait Corrad. in fine n. 56. ferè semper in hujusmodi indultis seu facultatibus, tam per personis qualificatis generaliter, quam pro aliis ad partem solere adjici ad omnem hæsitationem tollendam, ac quandoque dari adhuc pinguioribus verbis, prout apud eundem *ibidem* est videre. Unde etiam

2. Respondeo ad primum secundò: Idem videri dicendum ob rationis paritatem, eademque applicanda, dum facta ab ipso pensionario coram Notario, & testibus.

3. Respondeo ad primum tertiò: Secus tamen dicendum, seu requiri literas Apostolicas super translatione, seu reservatione nova, dum translatio fit coram Papa, five dum citra obtentam facultatem

tatem pensionem coram Executore, vel coram Notario, & testibus castatur pensio de consensu pensionarii ad favorem alterius, seu ut ea à Papa transferatur in alium, seu alteri reservetur. Corrad. *cit. c. 6. n. 57.*

2. Respondeo ad secundum: Neque requiri literas ipsius Executoris, sed sufficere, ut dictum, translationis instrumentum. Corrad. *n. 58.* uti neque dictus Executor pro validitate facta à se translationis præter observantiam formæ sibi à Papa in dicta facultate præscriptam inquirere in reliqua. Corrad. *ibid.* Quinimò, ut idem Corrad. scire non tenetur, an illa rectè fiat, nec ne; uti nec tenetur ad docendum, quæ Notarius in ipso instrumento translationis scribere debeat per jura, quæ disponunt de tali translatione. Quemadmodum, ut idem, neque testes, coram quibus ea debet fieri, tenentur scire aliquid circa validitatem, vel invaliditatem dictæ translationis; sed tantum tenentur ad exhibendam præsentiam suam, & intelligendum id, quod agitur; cum ad partes, quarum interest, scire pertineat, an actus coram iis factus valeat, nec ne.

Questio 622. An translatio fieri possit sub conditione, seu pacto?

1. Respondeo primò: Non posse eam fieri nec licitè, nec validè sub conditione, seu potius pacto, ut transferens illam (vel etiam aliquid, ut Lott.) exigat, quod ad vixerit. Garc. *p. 1. c. 5. n. 54.* citans Rodriq. *in sum. to. 2. c. 21. n. 7.* Navar. Vegam, &c. item Corrad. *l. 1. c. 5. nu. 53.* addens, id fieri non posse sine simonia. citat Navar. *conf. 65. n. 1. de simon.* Item Lott. *l. 1. q. 40. n. 20.*

2. Respondeo secundò: Neque eam posse fieri licitè, aut validè ab infirmo, sub illa conditione: si mors ex illa infirmitate contingat. Lott. *loc. cit. n. 19.* Corrad. *loc. cit. n. 52.* Garc. *nu. 55.* contra Nav. *conf. 11. de usuris.* apud Garc.

3. Respondeo tertio: Videtur tamen fieri posse sub conditione, si, seu ubi translatus factus fuerit clericus, cum clausula: *ex tunc, cum fuerit clericali charactere insignitus*: in quo casu ante conditionis eventum nihil actum censetur, adeoque poterit transferens usque in illum diem initiationis exigere pensionem, ac si nihil actum. Azor *p. 2. l. 8. c. 7. q. 9.* Lott. *loc. cit. n. 21.* citans Paris. *l. 6. q. 4. nu. 55. & 60.* Gabriel *conf. 185. nu. 3. & conf. 186. per tot. l. 1.*

Questio 623. An translatio requirat consensum pensionarii, & pensionem solvere debentium, aut etiam patronorum beneficii, super cujus fructibus reservata est pensio?

1. Respondeo ad primum affirmativè, ut constat ex forma facultatis transferendi per hæc verba: *de tuo consensu*. Corrad. *l. 5. c. 5. n. 55.* dicens, debere de hoc consensu constare per publicum instrumentum translationis à Notario confectum. Item debere huic consensum esse expressum, & non sufficere tacitum.

2. Respondeo ad secundum primò: Consensus beneficiarii pensionem gravari ad hanc translationem non requiritur. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 5.* Azor *p. 2. l. 8. c. 11. q. 8.* citantes Gig. *de pens. q. 8. n. 9.* Et sic dictis militibus S. Petri, & Lauretani datam potestatem transferendi pensiones sine consensu illorum, qui eam solvere debent.

3. Limitanda responsio primò: ut in pensionibus impositis ob causam resignationis in facultate data eisdem transferendi nonquam (nisi id exprimat) censetur Papa consentire, ut transferantur sine consensu resignatarii. Castrop. *loc. cit.* Azor *cit. q. 8.* ubi: si verò Papa resignantibus beneficia pensionem reservat, & facultatem transferendi eam concedit, id non facit sine resignatarii consensu, sive hanc facultatem concedat simul cum reservatione pensionis, sive seorsim ac divisim. Additque Azor, hunc consensum præstari posse etiam per Procuratorem, & post mortem Domini.

4. Limitanda secundò: ut, ubi pensio aliàs seu semel translata denuo ex indulto Papæ transfertur, requiritur consensus pensionem solvere debentis. Corrad. *l. 5. c. 5. n. 58.* Idque ex constitutione Urbani VIII. qui, cum adverteret, in repetita translatione pensionum onus illarum prorogari de persona in personam, & sæpe de moribundo ad sanum, de senè ad juvenem, motu proprio declaravit, pensiones ex quacunque causa, etiam onerosas concessas, & concedendas facultates transferendi quascunque pensiones, seu fructus illarum loco pro tempore reservatos, & reservandos quibuscunque personis, etiam Cardinalibus, non potuisse, nec posse suffragari cuicunque illorum quoad pensiones, aut fructus aliàs translatos, nisi in eis consensus pensiones, aut fructus solvere debentis accesserit, aut nisi id ipsum expressum sit, seu exprimat, quod pensiones, seu fructus jam semel translati sint, vel apponatur clausula: *etiamsi pensiones, aut fructus hujusmodi forsitan aliàs translatae aut, translati fuerint.* Corrad. *cit. n. 58.*

5. Respondeo ad tertium: Ad transferendum pensionem impositam super fructibus beneficii juris patronatus nullatenus requiritur consensus patronorum, etiam laicorum. Corrad. *l. 5. c. 5. n. 56.* juxta decis. Rotæ *in Placent. pensio. 7. Jun. 1607.* quamvis id limitet *n. 21.* ubi ait: aliud dicendum, quando pensio reservata fuit super fructibus Cathedralium beneficiorum juris patronatus regii, qui, cum ad dictam pensionem in prima illius constitutione, & reservatione nominet personas sibi gratas & acceptas, ita dicta translatio fieri non potest, nisi in similes personas à rege nominandas.

Questio 624. An, & qualiter in translatione fieri debeat mentio qualitatis beneficii gravati, pensionis, aliorumque gravaminum ei impositorum?

1. Respondeo primò in genere: Regulariter in translationibus pensionum non requiritur mentio qualitatum beneficii, super cujus fructibus imposita pensio, sed sufficit, eas expressas in literis super ipsa prima reservatione illius pensionis expeditis. Corrad. *l. 5. c. 5. n. 20.* Lott. *l. 1. q. 40. n. 86.* ubi: quod supposita facultate transferendi indeterminata, jam transitus ille, seu translatio pensionis impediri nequit ratione qualitatis beneficii, super quo imposita pensio; quia pensio est semper eadem, nec novum gravamen per translationem imponitur. Proceduntque hæc à fortiore, ubi in facultate transferendi non narratur particularis pensio reservata, sed datur facultas transferendi quascunque pensiones. Corrad. *cit. c. 5. n. 28.* ubi: quod tunc dicta facultas non sit restricta ad pensiones tantummodò reservatas ante datam lite-

rarum

rarum hujusmodi facultatis, sed intelligatur etiam de pensionibus post eam datam reservandis, & sic sufficiat illa ad transferendum pensiones reservatas eodem tempore, quo fit translatio, Idque multò magis procedat, quando in facultate transferendi adduntur verba: *nunc reservatis: & pro tempore reservandis: juxta dicta superius.*

2. Respondeo secundò in specie: Non est necesse fieri mentionem juris patronatus etiam laicalis, dum pensio transferenda imposita est fructibus talis beneficii; sed sufficit illius mentionem factam in prima pensionis reservatione, prout id requirebatur, ut nimirum Papa haberet notitiam, quòd tale beneficium pensione gravandum esset de jurep. laicorum; siquidem pensio illa translata novum gravamen non inducit, & ad hunc effectum est eadem cum illa primitus constituta. Corrad. l. 5. c. 5. n. 9. & 56. citans Rot. in Mediolanens. pens. qua est 505. p. 2. Recent. n. 4. & in Terulens. pens. 15. Decemb. 1610; ac dicens, ita in praxi tentum tam à Cancellaria, quam Dataria Apostolica.

3. Respondeo terciò: Etiam si in articulo reservationis pensionis necesse esset exprimi qualitatem Ecclesie, seu beneficii, quia speciali notà dignum, ut dum pensio reservata super fructibus Cathedralis Ecclesie, ac propterea necesse fuisset meminisse illius cum derogatione Concilii Lateranensis, ubi id factum in reservatione, necesse non est amplius ejus meminisse, aut derogari dicto Concilio in ejusdem pensionis translatione; cum in identitate pensionis reservata, & translata conservetur etiam idem effectus necessariz cujusvis derogationis, & mentionis à principio. Corrad. cit. c. 5. n. 18. & 20. Lott. à n. 87. citans Crescent. decis. 1. ex n. 1. de reb. Eccl. non alien. Rot. in Bonon. transl. pens. 20. Jun. 1602. & c.

4. Respondeo quartò: Si in reservatione pensionis facta sufficiens mentio pensionum antiquarum, prout requirebatur; non est necesse, ut in translatione, aut translationis facultate de hac circumstantia rursus fiat mentio. Paris. l. 6. g. 4. n. 43. Tond. qq. benefic. p. 2. c. 1. §. 4. n. 70. Corrad. cit. c. 5. n. 56. & l. 5. c. 6. nu. 22. & 23. Lott. loc. cit. n. 91. & 92. citans Mandos. in signat. grat. tit. exemptiones. Crescent. ubi ante. & Rotam in Veronens. pens. 14. Jun. 1613. & in Roman. pens. 17. Jun. 1622.

5. Nihilominus tamen observandum, debere specificè exprimi ipsum beneficium, super cujus fructibus imposita pensio; dum enim illa fuerit reservata super fructibus unius beneficii expressi in facultate transferendi, non poterit illa translatio fieri de pensione imposita fructibus alterius beneficii, v. g. dum habeo unam mihi reservatam pensionem super fructibus beneficii S. Joannis, & aliam super fructibus beneficii S. Petri, & obtinui indultum transferendi pensionem impositam fructibus beneficii S. Joannis, non possum in vi istius indulti transferre pensionem impositam beneficio S. Petri; cum pensionis materia veluti odiosa sit strictissimè interpretationis. Corrad. cit. c. 5. n. 22. Idem tradit Lott. cit. g. 40. n. 71. & 72. ubi: quòd, si facultas dicta limitata est ad certam pensionem, observandum, ne translatio fiat de diversa pensione; cum Rescripta hanc sortiantur à jure naturam, ut non extendantur nisi ad ea, in quibus clarè & specificè eorum verba verificari

possunt, juxta c. significavit. de Rescript.

Quaestio 625. An, dum in initio pactum inter titularum, & pensionarium de non transferendo pensionem, in impetratione facultatis transferendi necesse sit fieri mentionem dicti pacti?

Respondeo affirmativè, ita ut subrepticia, & nulla sit hæc facultas, non facta mentione conventionis talis in ita in ipso limite reservationis; tum quia titularis aliàs Ecclesiam ita gravatam non accepisset; tum etiam, quia ex tunc ita videtur quæsitum jus aliquod Ecclesie pro sperata libertate, ac impedita prorogatione servitutis; unde, si Papa id narratum fuisset, verisimiliter non concessisset gratiam, cujus impetratio in impetrante fraudem, ac fidei violationem redolet. Card. de Luc. de pens. d. 68. n. 12. & 20.

Quaestio 626. An, & qualiter translatio pensionis fieri possit non tantum pro tota, sed etiam pro parte pensionis?

Respondeo primò: Dum contrarium non expressum in facultate transferendi, sed simpliciter concessa facultas transferendi pensionem, pensionarius poterit transferre pensionem non solum integram, verum etiam unam illius partem, & alteram retinere; cum pensio non sit indivisibilis sicut beneficium, & possit in unam, vel plures personas transferri. Corrad. l. 5. c. 5. n. 43. citans Gig. de pens. g. 86. ante n. 1. Garc. de benef. in addit. ad p. 1. c. 5. n. 54. Unde jam etiam verba illa: in toto, vel parte, passim apponi solita in hujusmodi indultis transferendi, potius ad cautelam, quam de necessitate adjicuntur, ait, loc. cit. Corrad.

2. De cetero, sicut diligenter attendendum, num dicta facultas limitata sit ad certam pensionem, ita etiam, an determinata sit ad certam pensionis quantitatem; ita ut, si in hoc casu transferatur ultra quantitatem concessam, non sustineatur actus, nisi pro quantitate concessa. Lott. cit. g. 40. n. 64. Corrad. l. 5. c. 6. n. 18. Hujus autem, nempe quòd sustineatur actus in eo casu pro quantitate tantum expressa, vel etiam eà minore, v. g. dum in vi concessæ facultatis transferendi pensionem 200. ducatorum usque ad quantitatem tantum 100. ducatorum, facta translatio ejusdem pensionis ad 150. ducatos, valeat nihilominus quoad quantitatem 100. ducatorum, vel etiam quantitatem minorem 100. ducatis, hujus inquam ratio est, quòd dicta pensio respectu quantitatis sit dividua, & sic ipse quoque actus translationis sit dividuus ratione subjecti, & in dividuis utile per inutile non vitietur. Corrad. cit. c. 6. n. 19. Lott. cit. g. 40. n. 73. & 75. Unde tamen non sequitur, dum facultas transferendi determinata est ad pensionem certam, & determinatam ex determinata quantitate, eam posse extendi ad translationem alterius pensionis etiam minoris quantitatatis; quia ista facultas est quid individuum determinatum ad unam illam pensionem istius determinatæ quantitatis. Lott. n. 75. Quòd, si tamen certa quantitas, aut etiam qualitas pensionis fuisset expressa in facultate transferendi solius demonstrationis, seu certam pensionem demonstrandi gratia, & ea quantitas, vel qualitas deficeret tempore concessæ illius facultatis, v. g. Papa det indultum transferendi pensionem aliàs reservatam in certa quantitate, quæ de tempore industi sit reducta ad minorem

rem quantitatem, dum interim constat ex alio signo de certo corpore, seu Papam ad hanc numero pensionem intendisse, & ad eam restrinxisse indultum; non vitaretur exiude actus translationis talis pensionis, tanquam factus de pensione diversa ab ea, de qua loquitur indultum. Idque ideo, quia pensio reducta ad minorem quantitatem maneat semper eadem cum prima reservata in maiore quantitate; & quamvis in ipsa reductione renovetur, non tamen ideo sit nova, & in substantia diversa ab illa priore. Corrad. cit. c. 5. n. 23. Lott. à n. 79. ad 84. ubi idem esse ait, si Papa transferat pensiones impositas super fructibus talis, cui voluit favere, & erretur in nomine præbendarum, aut personarum eas obtinentium; dum tamen mens illius reddatur clara, quia certa est persona, cui voluit favere, non attendatur istiusmodi error, & falsa demonstratio.

3. Notandum denique, quod, dum concessa translatio certæ pensionis, v.g. 100. ducatorum, id ita intelligendum; si dicta quantitas non excedat medietatem valoris fructuum beneficii, super quibus ipsa pensio est reservata. Idque ob Constitutionem Urbani VIII. Romæ publicatam 24. Jan. 1624. vel ut citat Lott. l. 1. q. 36. n. 127. 23. Jan. 1625. quæ moderatur indulta transferendi pensiones, Papæ volente prospicere exonerationi beneficiorum, & in qua quascunque facultates, & indulta, ac privilegia transferendi quascunque pensiones annuas (quæ tamen per exactionem integrarum huiusmodi ab ipsis translatis factam realem, & actualem effectum sortita non sint) reduxit ad summam, quæ medietatem veri valoris beneficii non excedat. Lott. cit. q. 36. n. 127. Corrad. l. 5. c. 6. n. 17. ad summam recitans dictam Urbani VIII. Constitutio. § n. 18. subjungens: quod si tamen translatio excedat huiusmodi valoris medietatem, non ideo reddatur invalida in totum, sed tantum in excessu, & in reliquo sustineatur juxta dicta paulo antè; quemadmodum ipsa reservatio (dum reservata pensio cum clausula: modo medietatem, vel tertiam partem fructuum non excedat) non vitatur in totum, si dictam medietatem exceßerit, sed reducitur ad medietatem, vel tertiam partem fructuum, nimirum dum reservatio facta extra casum resignationis beneficii; siquidem in hoc casu, si pensio vel in obulo excedat medietatem, in totum est nulla; eod quod tunc, ut dictum alias, expressio valoris habeat vim conditionis. Corrad. cit. c. 6. n. 19. & 20.

Quæstio 627. An, & qualiter cedi seu transferri possit à pensionario commoditas pensionis, remanente penes illum ipso jure, seu proprietate illius?

Respondeo: Id fieri posse, etiam sine beneplacito Apostolico, ex privata conventionione, etiam intercedente pecuniâ, vel aliâ re temporali. Card. de Luc. de pens. d. 68. n. 26. ubi ait: praxin receptam docere, ut hac ratione pensiones sint in commercio; cum id non concernat substantiam pensionis, seu aliquod jus in re, vel ad rem, sed sit in sola commoditate, pro ut facti est, non ex aliquo speciali jure vel stylo pensionum, sed ex generali illa doctrina & conclusione desumpta ex theoricâ Bart. in l. si quis qui usufructus. ff. de pignori. ut nimirum etiam in feudis, officiis, juribus,

Regalibus in commercio non existentibus, item in Emphyteusi, fideicommissis strictissime prohibitis alienari, adhuc tamen cedi possit simplex commoditas; eod quod per illam nullum acquiratur jus in re, vel ad rem, neque tangatur in aliquo substantia; sed importetur nudum factum exactio- nis mandatario cedentis nomine in rem propriam, id est, ut ejus nomine ac vice tanquam mandatar- ius exigat cessionarius fructus, postquam separati à sua causa, effecti sunt de bonis indifferentibus, ac liberæ dispositionis, continuante interim integro perfectoque jure in ipso cedente, unde nil vetat fieri validam translationem dictæ commodi- tatis in alterum. Confirmanturque hæc eadem pari ferè ratione à Lott. loc. cit. à n. 17. exemplo usufructuarii, qui, licet à sua persona separare non possit jus usufructus, potest tamen separare com- moditatem perceptionis fructuum, & eam in alium transferre, juxta l. arboribus. ff. de usufruct. plurisque alias leges & AA. ab eodem Lott. cita- tos cit. nu. 15. quemadmodum enim in usufructu distinguitur jus formale à jure causali, factaque se- paratione juris causalis, quod nuncupamus com- moditatem à jure ipso formali durante illius causâ, usufructuarius nullam ex usufructu utilitatem con- sequitur; cum apud illum nihil, nisi solus titulus remaneat; ita in pensione, remanente jure formali penes pensionarium, jus causale, seu commoditas percipiendi cedi potest, & transferri veluti quod- vis aliud expositum libero hominum commercio, prout à fortiori ab exemplo usufructus inferretur ad commoditatem fructuum ipsorum beneficio- rum, & decimarum, quæ & ipsa cedi potest pari ratione, ac pensionis commoditas. Lott. à nu. 20. ad 27.

2. Porro, posse ipsum titularem, seu pensionis debitorem ejusdem pensionis commoditatem hac ratione translativè à pensionario obtinere pro sua persona, prout per fictionem juris distincta à per- sona beneficiati, absque eo, quod intrinsecus incompatibilis actionis, & passionis in eodem individuo subiecto, tradit Card. de Luc. loc. cit. n. 4. & n. 31. ubi ait: talem titularem ob illam reduplicationem personarum factam fictione juris quoad hanc ces- sionem commoditatis conservandam, esse tan- quam tertium. Addit tamen idem Card. loc. cit. num. 6. quod videatur hic quædam præsumptio fraudis intercurrere (intellige, in casu, ubi titula- ris acquirit illam cessionem commoditatis inter- veniente aliquâ temporali recompensâ) dum ad evitandum beneplacitum Apostolicum, quod omnino necessarium est, quando fit extinctio pen- sionis non gratuita, sed mediante solutione an- ticipatâ, vel alio temporali, adhibet viam cessionis commoditatis pensionis, & non extinctionis ejusdem.

3. Denique, non posse dictam commoditatem cedi fiduciario (intellige manenti tali) constat, cum in eo jus illud formale maneat defixum ab initio cum separatione ab illo jure causali. Lott. l. 1. q. 42. n. 35.

Quæstio 628. An Pensionarius transferre possit pensionem post terminos aliquot exactos, & anticipato solutos, ut à Translata- rio molestari non possit?

Respondeo: Videri, quod sic, exciperet enim in hoc casu titularis de liberatione ob antici- patam

param solutionem, bonâ fide factam transferenti; cum non prohibeatur debitor anticipatò solvere suum debitum, etiam eventuale, ubi non datur mixtura juris, vel præjudicii tertii. Et licet verè ac propriè de rigore isti termini non intrent, cum ad instar resignatarii translatus suum jus potius à Papa metiri dicatur, atque de facto, & inspectâ naturali veritate, jus totum obtinet à transferente per quandam speciem successionis, ac etiam titulari solventi proprio creditori anticipatò magna afficit aequitas. Ita Card. de Luca de pens. d. 68. n. 13. & 22. qui & addit, Gigantem qu. 88. supponere potius absolutam, & validam translationem talem, non obstante dictâ solutione anticipatâ titularis.

Questio 629 An transferri possit pensio clericalis acceptâ pecuniâ vel pretio, vel reservatâ parte fructuum, & an in tali translatione committatur simonia?

1. **R**espondeo ad primum: Etiam ex hypothese, quod pensio sit quid merè temporale, licet tamen pro pecuniâ, aut pretio transferri nequit: tamen potestatem à Papa habere legitimam eam transferendi; non habet tamen potestatem eam vendendi; neque enim eâ transfert, ut rem patrimonii sui; neque ea potestas transferendi est ordinaria, sed commissaria & delegata à Papa, nolente eam sic transferri. Azor p. 2. l. 8. c. 11. q. 4. Barbof. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 22. ex Bonacin. de simon. q. 4. §. 13. n. 5. Licet tamen pensionario locare, vel vendere fructus pensionis, etiam ad totum vitam suâ tempus; quia tunc non vendit jus pensionis, sed tantum fructus. Azor loc. cit. Barbof. loc. cit. n. 25. uti & eosdem fructus futuros donare potest, etiam absque auctoritate Papæ ad totam vitam suam; quamvis jus ipsum dictos fructus exigendi, & percipiendi sine dictâ auctoritate donare nequeat, ita ut in hoc casu donatarius non nisi nomine pensionarii eos exigere, & percipere possit. Azor cit. c. 11. q. 2. qui tamen addit, in foro externo talem donationem fructuum censendam translationem pensionis ad alterum, & proinde ratam non habendam sine Papæ auctoritate: uti nec locationem fructuum futurorum ad vitam pensionarii judicandam in hoc foro venditionem, hoc est, jus exigendi fructus, sine consensu Papæ.

2. **R**espondeo ad secundum: Ex suppositione sententiæ illius, quæ negat pensionem esse aliquid spirituale, non tamen per talem translationem committendam simoniam. Ita expressè tenent Lott. l. 3. q. 29. à n. 76. alique sub initium tract. de pens. citati pro temporalitate pensionis. Item Azor cit. q. 14. ex Gig. de pens. n. 99. qui etiam dicat, non obstare, si cum pensione transferatur quoque regressus, seu jus regrediendi ad beneficium in casu non solutæ pensionis; eò quod, sicut jus patronatus, cum transit ad alium cum universitate rei, quæ venditur, ita etiam, etsi regressus ad beneficium per se vendi nequeat sine simonia, transfertur cum pensione, dum ea pretio transfertur.

3. **C**ontrarium sentiunt, qui pensionem rem spiritualement volunt supra citati, ubi de spiritualitate pensionis. Item Garc. p. 1. c. 5. n. 52. postquam præmississet, pensionem beneficium non esse, ait: inde inferitur, quod transferentes pensionem per confidentiam, non comprehenduntur

in Constitutione Pij IV. & Pij V. contra Confidentarios editis. Pro quo citat Nav. conf. 11. n. 7. de Constitut. & conf. 66. & 65. de simon. Paris. de confid. q. 23. subjungit n. 53. At ita pacifices peccant mortaliter, & committunt peccatum simonia, quæ tamen non inducit excommunicationem, vel aliam censuram; pro quo citat Nav. conf. 66. de simon. Paris. de confid. q. 23. à n. 43. Item sic tenet Barb. loc. cit. n. 21. expressè inquit: Pensio clericalis est materia simonia, non solum contra jus humanum, sed etiam divinum, ubi recepta Bulla Pij V. edita Anno 1571. pro quo citat Laym. Th. mor. l. 4. tr. 10. c. ult. §. 5. n. 48. Bonacin. de simon. q. 4. §. 13. ex n. 4. Azor p. 2. l. 8. c. 10. q. 10. (ubi is tamen hæc formalia tantum habet: qui privato jure, & auctoritate pensionem redimit, peccat quidem, & merito puniri potest; sed in simonia penam non incidit, in quas nimirum incidunt, qui beneficium pecuniâ permutant) Suar. de relig. to. 1. l. 4. de simon. c. 26. n. 16. Filiuc. p. 3. tr. 45. c. 8. q. 1. n. 3. Reginald. in pr. fori penitent. l. 23. n. 276. qui dicant, vendere pensionem, aut redimi pro pretio sine auctoritate Papæ, esse simoniam contra jus humanum. Plura de his infra, ubi de redemptione pensionis.

Questio 630. An transferri nequeat pensio ex vitio litigiosi?

Respondeo negativè. Lott. l. 1. q. 40. à n. 99. siquidem in materia translationis non cadit vitium litigiosi, ut decidit Rota in Mamiensis, pens. 23. Martii 1626. Lott. ibid. n. 110. Etiam si enim ex parte titularis pretendatur reductio, vel extinctio, aut nullitas pensionis: & licet etiam tunc, cum vindicatur libertas Ecclesiæ, atque ita proponitur negatoria, vel è converso confessoria per eum, qui servitutem vindicat, dicatur moveri actio in rem, adhuc non concluderetur ad litigiosum, quia non contenditur principaliter de dominio; si enim agatur hypothecariâ, siue actione personali, semper res ipsa sub substantia pensionis manet libera ab hoc vitio litigiosi; dum enim non contenditur, siue agitur principaliter de dominio, deficit extremum, sine quo non contrahitur vitium litigiosi. Lott. n. 109. & n. 110. juncto n. 100. Proinde etiam non militat hic simile de beneficio; siquidem in beneficium cadit formalitas litigiosi, ex reciproca vindicatione duorum simul contententium, beneficium seu proprietatem, & quasi dominium beneficii ad se pertinere. Et sic non mirum, si nec Papæ provilio de litigioso teneat, nisi factâ expressâ mentione litis, non ex defectu potestatis, sed voluntatis, ne cui præjudicium inferat. Lott. n. 106. & 107. Neque etiam dici potest affici vitio litigiosi ipsa possessio, si agatur actione hypothecariâ; cum per translationem non transmittatur possessio, ut dictum supra. Lott. n. 101. Sed etsi, dum movetur actio personalis, pretendatur & concedatur, actionem solam factam esse litigiosam, adhuc nihil facit ad rem; quia, sicut actio hæc personalis non afficit rem ipsam, ita nec, prout est actio transferentis, transit in translatus, sed extinguitur potius, & nova alia, non ex persona transferentis, sed ex speciali facto principis, nempe Papæ, ipsi translatoario quaritur, & sic cessat vitium illud, quod minime adscribi potest principi, quem etiam opus non est hoc scire, seu intelligere. Lott. à n. 102. usque ad 106. inclusive.

Questio 631. An non saltem semoro illo vitio litigiosi, lus nihilominus circa pensionem narrandi sit in translatione aut facultate transferendi?

Respondeo negativè: Siquidem expressio litis in eo solum casu facienda, ubi ex rescripto Principis acquiritur jus novum, quo alteratur status litis in præjudicium colligantis, ut rectè Belamer. *decis.* 747. n. 3. jam verò per translationem nullum novum præjudicium, seu onus creatur Ecclesiæ. *Lott. cit. q. 40. n. 111. juncto n. 112.*

Questio 632. In quas personas fieri possit translatio pensionis?

1. Respondeo primò in genere: Servatâ formâ translationis transitum pensionis adhuc impediri, si persona translatarii sit incapax pensionis, adeoque hoc præcipuè cavendum transferenti. *Lott. l. 1. q. 40. n. 113.* Siquidem factum translationis totum quoad valorem pendet ex eo, an legitime facta translatio, & in personam habilem. *Lott. ibid. n. 352.* si enim hæc talis non est, impeditur translatio ex contraria mente Papæ, perpetuè restricta ad capacitatem personæ translatarii. *Lott. ibidem n. 94.* Porro is capax censetur, ut in se transferatur pensio, qui capax est, ut eadem pensio sibi reservetur. *Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 6.* dum enim conceditur facultas transferendi pensionem in alium, intelligitur de alio simili ipsi transferenti, nempe quoad capacitatem habendi talem pensionem. *Lott. cit. q. 40. n. 134.* *Corrad. pr. benef. l. 5. c. 6. n. 24.* citans *Garc. p. 1. c. 5. n. 140.* eò quòd, ut *Corrad.* terminus alius implicet similia ac paria, & infert idem in qualitate, licet diversum in substantia. Sicque in consideranda habilitate vel inhabilitate personæ attendi semper debet tempus, ut nimirum pro illo ad sit dicta habilitas, quo actus ad personam applicatur, sicut in reservatorio tempore reservationis, sic in translatorio ipso tempore translationis esse debet dicta habilitas, ita ut, si expost priùs superveniat, translatio non secus ac reservatio sit nulla. *Corrad. loc. cit. n. 26.* *Lott. l. 1. q. 40. num. 130.* Unde jam

2. Respondeo secundò in specie: Sicut non nisi clerico reservatur, ita hodie nulli permittitur facultas transferendi pensionem in laicum, nisi cum clausula: *ex nunc prout ex tunc, cum clericali charactere insignitus fuerit.* *Lott. loc. cit. n. 131.* quod, sicut in reservatione pensionis, sic & in translatorio intelligitur de charactere exequibili, & quidem exequibili illo tempore, quo fit translatio. *Lott. n. 131. juncto n. 148.* *Corrad. n. 27.* ita ut v. g. clericus factus ab Episcopo non suo sine licentia proprii Episcopi, quia non habet clericatum exequibilem, sed suspensus est: item clericus excommunicatus non potest esse translaturus, uti nec reservatarius pensionis juxta dicta superius. In eo autem casu ante susceptum clericatum pensionarius nequit petere pensionem. *Corrad. loc. cit. n. 29.* *Lott. loc. cit. n. 132.* Et, si interea moriatur transferens, non fit retrotractio, sed remanet pensio extincta. *Lott. n. 133.* ex *Gabriel. conf. 186. n. 13. l. 1.* Item translatio facta in Novitium, non clericum, est nulla, sicut dictum de reservatione. *Lott. n. 136.* Sic bigamus, etiam dispensatus ad pensiones retinendas, est incapax

P. Lauren. Fori Benef. Tom. III.

pensionis in eum transferendæ, etiam ex vi facultatis transferendi in personas Ecclesiasticas. *Corrad. loc. cit. n. 32.* In summa, quidquid supra dictum de laicis, regularibus, illegitimis, bigamis, &c. aliisque incapacibus hujus vel illius pensionis, vel omnium pensionum respectu reservationis, idem pari modo locum habet respectu translationis pensionis in eos faciendæ; ista proinde revidenda, uti & legendus *Corrad. l. 5. c. 6.* Adeoque jam etiam suppositis in persona translatarii pluribus impedimentis, tot esse necessarias dispensationes, quot sunt impedimenta, nec sufficere clausulam generalem remotivam obstantium, sed esse opus de singulis defectibus fieri mentionem, tradit *Lott. nu. 192. juncto nu. 193.* citans *Gonz. gl. 130. n. 98. &c.* Comprehendi autem in dispensatione sub verbis retinendi, consequendi, ac exigendi pensiones etiam casum consequendi illas per viam translationis, & in hoc puncto nullam considerari posse differentiam inter pensiones reservatas & translatas, dum pensio translata etiam dicitur reservata; quia in translatione, extinctâ priore, reservatur nova translatorio, indubitatum videtur. *Corrad. cit. c. 6. n. 32.* juxta *decis. Rotæ 30. n. 30. p. 5. recent.* Sic etiam itante facultate transferendi pensiones in personas Ecclesiasticas quascunque, comprehenduntur & ex personæ, quæ tales sunt per dispensationem Apostolicam, ac ita fieri posse translationem in clericum bigamum, sed per dispensationem habitatum, *ibidem* tradit *Corrad. ex Lott. l. 1. q. 40. nu. 168.* Item in clericum illegitimum, qui per dispensationem Episcopi promotus ad clericatum. *Corrad. n. 33.* ex *Lott. loc. cit. n. 144.* etiam si is sit proprius filius illegitimus. *Corrad. n. 34.*

Questio 633. An, & qualiter transferens, factâ translatione, continuo amittat jus exigendi pensionem?

Respondeo: Destitui illum illico omni jure suo, etiam respectu exactionis pendentis termini pro rata fructuum perceptorum per titularum ante ipsam translationem, nisi fuerint expressè reservati. *Lott. l. 1. q. 40. n. 22.* *Parif. l. 6. q. 4. n. 48.* Attenditur siquidem in hoc simpliciter mens ipsius transferentis, qui, si expressè non reservavit ratam illam istorum fructuum termini pendentis, censetur & sibi, & hæredibus præjudicare. *Lott. loc. cit. n. 23.* Atque ita casus hic extinctionis voluntariæ pensionis quoad hoc distinguitur à casu extinctionis necessariæ, v. g. per mortem, in quo, ut *Parif. loc. cit.* juxta *decis. Rotæ*, numeratione factâ à die reservationis pro rata temporis, quo intra illum annum vixit pensionarius, dandum hæredibus, & residuum relinquendum Reктору beneficii.

Questio 634. An, & qualiter translatio facta intimanda debenti solvere pensionem?

Respondeo: Debere illi infra tres menses intimari translationem factam, sive ea facta sit in absentem, sive in non absentem. *Parif. l. 6. q. 4. n. 47.* *Azor p. 2. l. 8. c. 11. q. 12.* citantes *Gig. Cassador.* dicentes, sic servari in praxi.

D d,

Qaa-

Questio 635. An, & qualiter translatorio detur via executiva agendi ad solutionem pensionis?

1. **R**espondeo: Dum ad translationem accessit consensus titularis, quem praestitit sub obligatione in forma Camerae Apostolicae, vel etiam, dum, uti quandoque fit, citra talem consensum, Papa decrevit, eundem titulare teneri erga translatorium eodem vinculo obligationis Cameralis & jurata, quo tenebatur erga ipsum pensionarium transferentem, aperitur eidem translatorio multiplex via executiva agendi ad solutionem. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 6. n. 30. & 40.* Lott. *l. 1. q. 40. n. 240.*

2. Prima via executiva est, seu translarius agere potest via executiva in vim obligationis Cameralis, sive habeat expressum consensum titularis sub hac obligatione, sive habeat sub hac obligatione eundem consensum tanquam transfusum auctoritate Principis ita decernentis. Lott. *loc. cit. n. 241. & 242.* subjungens *n. 243. & 244. & seq.* dubitandum non esse de hujus decreti vi & efficacia, in ordine ad transfundendum sub hac obligatione dictum consensum; eo quod, cum omnes actiones (si non respectu juris agendi in judicio, quo sensu definitur Justinian, *in principio instituit. de actione*: actionem esse jus persequendi in judicio, quod sibi debetur, & in quo sensu actio est de pure gentium; saltem respectu formularum, ex quibus in praesente materia resultat via executiva, vel ordinaria) sunt introductae jure Civili, à quo ordinata & composita, & consequenter posita in mera & absoluta principis potestate quoad illas denegandas, vel concedendas, sufficiat ejusdem Principis voluntas cum generali clausula derogatoria obstantiarum. Hoc ipsum tamen decretum translationis seu transfusionis istius consensus, & obligationis Cameralis exigi in specie, tradit Lott. *n. 250.* eo quod, ut idem *n. 251.* licet jus & privilegium obligationis cameralis sit cessibile & transmissibile, ut Galeus *de obligat. cameral. p. 2. q. 2. n. 1.* ea tamen illius transmissio sequi non possit ex simplici facto translationis pensionis; cum actus hic translationis pensionis sit extinctivus primariae actionis in persona transferentis. Neque, ut Lott. *n. 252.* etiam ex ordinario illo decreto translatorio omnium obligationum & vinculorum (quod hinc verbis adjici solet in facultate transferendi pensionem: quod translatio censeatur facta cum omnibus immunitatibus, obligationibus, reservationibus & vinculis, & decretis, ac modo, ac forma in prioribus reservationibus contentis: eo quod, cum dictum jus & privilegium verificari potest in aliis obligationibus ac vinculis adjectis in dispositione ipsius Principis, rem ipsam, id est, fructus beneficii obligantis & afficientis, non est producendum ad obligationem, qua oritur ex proprio consensu titularis debentis pensionem. Unde, dum exhibetur instrumentum obligationis in forma Camerae super consensu titularis, si ex eo agere vult translarius, eo ipso repellatur, quod in eo non legatur, titulare se obligasse ad ejus favorem. Lott. *n. 253.* ex Galeo *ubi supra sub iii. de vi instrumentor. obligat. cameral. n. 15.* Et, si Judex, seu Executor advertens in dicto instrumento non legi obligationem titularis ad favorem translarii, citra dictum Principis Decretum speciale, & in individuo procederet executivè, utique excederet, & ratione hujus excessus admitteretur provocatio

seu appellatio ad omnem effectum. Lott. *nu. 254.* Atque ita jam patet, quantum referat, translarium habere hujusmodi decretum, vel expressum consensum titularis sub ista obligatione Camerali, dum praeter ordinem judicarium, qui duabus aut tribus citationibus, etiam non personaliter executis absolvitur, plurimum tribuit compendii; siquidem excludit remedium appellationis, & ratione juramenti imponit praesentem necessitatem solvendi, etiam si videri aliis posset indebitum, quod petitur. Lott. *n. 255. & 256.* ac consequenter facit, ut nisi deducatur exceptio ex ventre literarum, penitus denegetur audientia excipienti ad effectum evadendi vel differendi solutionem, ut Lott. *n. 265.* ut non admittatur excusatio, si titularis ageret, aut exciperet nomine Ecclesiae suae pro vindicanda ejus libertate; cum ista sit vis istius juramenti praestiti in illa Camerali obligatione, nisi praecedat absolutio ab illo. Lott. *nu. 257. & 258.* subjungens *n. 259.* pensionarios volentes adhuc magis esse cautos, procurare etiam sub eodem juramento titulare renunciare beneficio hujus absolutionis; & si ea quandoque motu proprio concederetur, de non utendo ea.

3. Secunda via executiva est intentatio regressus. Lott. *loc. cit. n. 266.* siquidem si is, qui habet pensionem cum regressu, transferat pensionem in personam capaceam illius beneficii, ad quod concessus regressus, dubium non est, quin in virtute decreti illius: quod translatio censeatur facta cum omnibus immunitatibus, obligationibus, & c. facta censeatur translatio cum eodem jure regrediendi. Lott. *n. 267.* Paris. *l. 6. q. 4. n. 11.* Porro qualiter intentetur hic regressus, & qualiter in dicta intentione procedendum, num locus appellationis, & similia dicta sunt supra; quod enim dictum in hac parte de reservatorio pensionis, idem applicandum translatorio ejusdem pensionis.

4. Tertia est via ex interdicto adipiscenda in vim supradicti decreti concessa, videlicet subrogationis ad possessionem, in qua erat transferens; eo quod quamvis hac subrogatio nihil operetur respectu interdicti retinenda, operatur tamen respectu interdicti adipiscenda pro obtinenda immiissione, ex remedio *l. fin. c. de Edicto divi Aurelii*, utpote quod competit aequè pro incorporalibus, ac corporalibus. Lott. *n. 298. & 300.* juxta dicta supra. Subjungitque Lott. *n. 301.* sine tali edicto dicta subrogationis ad possessionem impossibile esse, hanc immiissione decerni, cum omnia possessoria edicta à Praetoris edicto dependant, *l. fin. de interdict. ad principium.*

5. Quarta denique est ipsa via directa pro executione literarum Apostolicarum. Lott. *n. 302.* Neque enim minus translatorio pro executione suae translationis, quam ipsi reservatorio pensionis pro executione reservationis processus, seu via executiva patet. Lott. *l. c. n. 302.* & ex eo Corrad. *l. 5. c. 6. n. 56.* Neque aliter solere Signaturam rescribere in hoc casu translata, quam reservatae pensionis, nempe cum clausula: *non retardata, &c.* ait Lott. *n. 306.* addens *n. 307.* id intelligendum, modò transferens esset in quasi possessione exigendi, & *n. 308.* modò ex literis reservationis, seu earum ventre non resultaret extinctio pensionis, quae supponitur translata. Nequaquam autem via hac impediretur sub praetextu, quod non agitur ex literis reservationis pensionis, sed ex instrumento translationis factae, cui de jure non competit via executiva. Verius namque

namque est, agi ex ipsis literis, & simul ex instrumento translationis, in quo consumitur, & perficitur gratia translationis. Unde hæc tria necessaria sunt exhibenda coram Judice pro substantiando hoc processu executivo; nempe litera reservationis pensionis, facultas transferendi, & instrumentum translationis facta, quæ omnia non tantum singula considerantur, sed tanquam simul unita, & ordinata ad unum finem, ita ferè Lott. n. 303, & ex eo Corrad. loc. cit. n. 55. Et sic, cum dictum instrumentum habeat in ventre dictam reservationem vigore facultatis transferendi, hæc tria non sunt considerata distinctim, & per se, sed mixtim, & tanquam constituenta unum integrale. Corrad. *ibid.*

6. Porro via hæc ex parte translatarii dupliciter intentari potest. Primò dirigendo processum ad finem obtinendi contra titularem sententiam declaratoriam incursis censurarum, in literis reservationis contentarum. Secundò dirigendo processum ad finem simpliciter compellendi titularem solvere per capturam personæ, sequestrationem, & subhastationem bonorum. Qui duo processus, etsi intendantur in eundem scopum, nempe cogendi debitorem ad solvendum, quia tamen nituntur diversis mediis, diversimodè instituuntur juxta diversam naturam unius mediæ ab alio. Lott. num. 309. Hinc, dum translatarius intentat processum pro obtinenda declarativa, de essentia, & substantia hujus processus est, post productionm literarum, & instrumentum processum, quatuor fieri citationes monitoriales distinctim executas, pro totidem audientis ad dicendum, se paruisse literis, ex quibus citationibus constituatur contumax in parendo; uti enim sine hac contumacia non potest decerni declaratoria, ita nec in materia Censurarum potest constitui contumacia, nisi canonicè monito debitore. Lott. à num. 310. Idque, nempe quòd monitioni præmittantur dictæ quatuor citationes, potius invaluisse ex stylo Curie, quam ex rigore Juris, dicit n. 313. ex Mandos. *trac. de monit. q. 11. & q. 36.* Dum verò translatarius simpliciter agit pro executione, seu mandato executivo, non est necessaria aliqua terminorum servatio: Nimirum neque jam dictorum quatuor, neque aliorum quatuor, quos aliàs de stylo fori in quolibet Judicio summario servari oportet. Lott. n. 315, licet n. 316. dicat, eos omnino necessarios, ubi proponerentur literæ inæquibiles, & reus instrueret sibi processum pro absolutione. Neque pro substantia istius processus exigitur libellus aliquis; quia in summaris, qualis est, & dicitur omnis causa executiva, talis solemnitas rejicitur. Lott. à num. 338.

Questio 636. An translatarius, utcumque demum intendens agere contra titularem, qui non consensit translationi, ad concludendum processum suum teneatur intimare literas, & instrumenta reservationis ei, à quo petitur solutio, & easdem justificare?

1. Respondeo ad primum affirmativè: Sic enim Rexigit manifesta ratio finis, ut ei, à quo petitur solutio, intimetur dictæ literæ, ut eis visis deliberare possit, an contendere, vel cedere debeat. Lott. cit. q. 40. n. 345.

2. Respondeo ad secundum primò: Quo ad ju-
P. Leuten. Fori. Benef. Tom. III.

stificationem illam translatarius eodem jure, & privilegio uti potest, nec plus gravari debet, quam gravaretur quò ad hoc ipse transferens. Lott. num. 346. Proinde translatarius non tenetur justificare reservationem primitus factam, nisi quatenus ipsa transferens teneretur, & consequenter, si dicta reservatio proponeretur facta motu proprio, uti tunc non teneretur eam justificare pensionarius (cum ea sit vis gratiæ motu proprio facta, ut Papa censeatur ex comperta veritate suppositorum eam fecisse, ac sic nullà alià opus sit justificatione, ut Abb. in c. dudum, de privileg. nu. 3. Gabriel. de claus. conclus. 2. n. 89.) ita nec translatarius. Lott. n. 348. & 349. juxta decis. Rota in Firmam. pens. 26. Feb. 1626. & 23. Jan. 1627. ubi dictum, quòd eadem ratione remittitur necessitas justificandi respectu gratiæ ipsius translationis, quando ea esset concessa motu proprio, nisi forte, ut Rota decis. 645. nu. 3. p. 1. Recent. respectu alicujus qualitatibus Papa habuisset relationem ad narrativam ipsius translatarii per verba consueta: *ut asserit.*

3. Respondeo ad secundum secundò: Extra hunc casum reservatæ pensionis purè motu proprio, translatarius teneretur gratiam justificare, nisi ab hoc onere releveretur ex possessione, seu quasi possessione. Lott. cit. n. 349.

Questio 637. Qualiter translatarius releveretur ab onere justificandi gratiam translationis ex quasi possessione exigendi pensionem respectu talis, qui non consensit pensioni?

1. Respondeo primò: Quando ipse translatarius est in dicta quasi possessione exigendi, peritque in ea manuteneri, ac pro decursis, & decurrendis terminis sibi relaxari, seu concedi mandatum executivum, ad nullam teneretur justificationem; nempe neque literas reservationis, neque habilitatem suam, aut transferentis, teneretur justificare, sed sufficit ostendere literas expeditas, & translationem factam sequè esse in quasi possessione exigendi. Lott. cit. q. 40. n. 350. citans Mohed. decis. 9. n. 1. de caus. poss. & propriet. Put. decis. 239. nu. 2. l. 1.

2. Respondeo secundò: Dum translatarius nunquam adhuc exegit, transferens tamen exegit, per tempus aliquod etiam longum, non tamen longissimum, & translatarius agit contra titularis successorem, qui non consensit, nec solvit, teneretur translatarius tam suam translationem, quam gratiam transferentis justificare; cum enim in judicio duo asserat; nempe subjectum transferibile, quod pendet à justificatione reservationis, & factum translationis, quod pendet ab eo, an ea legitime facta sit in personam habilem; dum ab eo, à quo petitur solutio, utrumque negatur, utrumque etiam ab actore est probandum. Lott. n. 351. & 352. Neque dicas, non esse gravandum translatarium, saltem in justificando gratiam reservationis, stante quasi possessione transferentis, cujus jure utitur. Nam etsi transferenti competierit possessorium summarissimum retinendæ, etiam contra hunc novum successorem, qui nusquam solvit juxta dicta supra. Competere tamen idem non potest translatario, utpote in quem non transfertur possessio, quæ fuerat apud transferentem, juxta quoque dicta supra, & sic translatarius non cogitur in hoc casu justificare, tanquam impeditus uti jure in se transmissio, sed tanquam non valens uti jure in se
D d 2 non

non transfuso, quin potius extincto. Lott. num. 353. & 354.

3. Respondeo tertio: Dum tamen quasi possessio illa transferentis fuit non solum longa, sed etiam longissima 30. annorum, translatus non tenetur ad justificationem gratiæ transferentis. Lott. num. 355. eod quod tunc præsumptio veritatis narratorum non oriatur translatus ex quasi possessione, quæ ipse utatur, sed ex præscriptione longissima; cum verisimile non sit, pensionem per adeo longum tempus fuisse exactam, & solutam, si gratia non fuisset justificata.

4. Respondeo quarto: Si neque transferens unquam adhuc exegit, sine dubio translatus tenetur ad justificandum non tantum translationem, sed & ipsius reservationis literas. Lott. num. 359. nisi ageretur contra illum, qui pensioni consentit; tali enim consensu supposito, sufficit justificare gratiam translationis, quæ ut plurimum consumitur circa habilitatem personæ, & qualitates expressas, quantumcunque non necessarias; ex enim omnino sunt justificandæ de ipso tempore translationis. Lott. num. 360. Unde etiam, si quis narravit se inhabilem, sed dispensatum, tenetur exhibere dispensationem, & justificare causam in ea narratam. Lott. num. 361. ex Decio in c. correctæ. n. 11. de confirm. utili vel inutili.

De extinctione pensionis.

Questio 638. An privatio beneficiorum extendat se ad pensiones, ita ut si quis privetur, aut privandus sit beneficio ob delictum, eo ipso quoque privetur, & privandus sit pensione Ecclesiastica, si quam habet, etiam dum id non exprimitur?

Respondeo: Præscindendo à stylo in contrarium, de quo testatur Farinac. apud Tond. loc. mox citand. id in genere dici non posse, quia nomine beneficii, præcipue in pœnalibus, & odiosis non venit pensio. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. § 4. n. 96. 97. juncto nu. 101. citans Gratian. discept. for. c. 397. n. 14. Sic quoque Card. de Luc. de pens. d. 49. n. 4. ait: quod licet pensiones Ecclesiastica retervata, ut tales pro Clerico assumentur beneficiis, eorumque jure censentur (intellige, etiam respectu amissionis earundem) atramen certum sit, facilius in criminoso tolerabilem esse pensionis retentionem, quam beneficii; cum pensio non percutiat substantiam beneficii, nec jus spirituale tribuat super fructibus.

Questio 639. An ob hæresim extinguatur pensio?

Respondeo: Hæreticum non solum uti beneficiorum obtinendorum, ita etiam pensionum incapax esse Tond. loc. cit. nu. 117. citans Ricciul. tr. de person. extra grem. Eccl. existentibus. l. 5. c. 19. nu. 7. juxta dicta à nobis supra; sed etiam privari pensionibus obtentis. Lott. l. 1. q. 42. nu. 51. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 3. n. 31. id ipsum extendentes ad hæretici filios, ac nepotes, ac citantes pro hac extensione Tho. Sauch. in sum. l. 2. c. 28. nu. 36. & Rotan in Conchens. pens. 6. Martii. 1609. quæ est decis. 123. p. 3. Recent. Intelligique hoc ipsum tam de filiis illegitimis, quam legitimis, ne majus privilegium habeat luxuria, quam castitas, ait Ven-

trigl. *ibid.* Item intelligi de nepotibus descendentibus per lineam paternam, non verò maternam. Item privationem illam pensionum afficere hos filios, & nepotes, etiam dum pater hæreticus fuit, tantum damnatus in contumacia, dommodo sit verus contumax, subjungit Ventrigl. in fine. n. 31.

Questio 640. An pensio extinguatur ob homicidium voluntarium, aliâve crimina qualificata patrata à pensionario, aut ob contractam exinde, aut ab eo, Irregularitatem?

Respondeo: Quemadmodum beneficia obtenta non vacant per homicidium, aliâque crimina, quamvis irregularitatis induciva, nisi in casibus, quibus ita jure statutum sit, etsi crimen possit esse justum motivum judici ad damnandum ad hæc pœnam privationis beneficiorum: ita pariter loquendum de extinctione pensionis, & quidem à fortiori. Card. de Luc. de pens. d. 49. n. 3. & 4. d. 47. n. 11. ubi expressè: homicidium voluntarium, aut aliud crimen, quamvis majoris irregularitatis inducivum, non causat amissionem pensionis, vel beneficii. Atque ita intrat argumentum à fortiori, ut si per homicidium, aliâque qualificata delicta, non vacant beneficia, multò minus amittantur pensiones. Unde jam patet responsio ad secundum, nimirum irregularitatem supervenientem, uti non causare vacationem beneficii, ita nec extinctionem pensionis. Card. de Luc. loc. cit. n. 11.

Questio 641. An ob bannum capitale, continens quoque confiscationem bonorum, comprehendantur quoque pensiones, ita & ut hæc transeant ad Fiscum, aut extinguantur?

Respondeo primo: Si sermo est de pensione merè temporali (intelligendum videtur, non tam de pensione laicali, hoc est, desumpta ex fructibus Ecclesiæ, & assignata laico pro ministerio aliquo temporali ei exhibito, quam de pensione alia omnino seculari assignata ex bonis aliis secularibus) ea venit sub confiscatione bonorum ad commodum fisci. Card. de Luc. de pens. d. 49. n. 7. ex Gamb. loc. paulo post. citando. si verò sermo est de pensione Ecclesiastica, ea neque quò ad commodum, seu commoditatem tranlit ad fiscum Ecclesiasticum, durante vitâ istius pensionarii delinquentis, ut expressè ex Gamb. de por. leg. l. 6. ex n. 722. & præcipue n. 240. asserit Lott. l. 1. q. 42. n. 33. Sed continuò latâ sententiâ talis banni capitalis ob delictum, tanquam per mortem civilem assimilata morti naturali extinguitur, Ecclesiâ libertatem acquirente, eo modo, quo de jurepationatûs non transeunte in fiscum pœnalem, cum publicatione bonorum ex delicto dici solet. Card. de Luc. loc. cit. ita expressè dicens distingui, & teneri à Gamb. eod. loc. quo illum citavit Lott. Probat id ipsum Card. de Luca. num. 8. & 9. quòd, cum pensionarius per bannum capitale dicatur effici servus pœnæ, & incapax possidendi bona, ac jura, ea transire non possunt in fiscum, ita gerentem vices, & personam hæredis anomali delinquentis; neque ea stare possunt in aëre, ac sine possessore, & domino; adeoque, sicut per capitis diminutionem maximam ex banno capitali resultantem extinguitur usufructus (juxta cujus terminos, ut plurimum regulatur pensio) ita & pensio, utpote in qua tanquam jure vitalitio non datur formalis translatio de uno in alium, neque vacatio,